

ÅRSRAPPORT 2016
FOR
DEN HØYERE PÅTALEMYNDIGHET

INNHALDSFORTEGNELSE

<i>Del 1. Leders beretning.....</i>	<i>3</i>
<i>Del 2. Introduksjon til virksomheten og hovedtall.....</i>	<i>6</i>
2.1 Innledning, historikk og organisasjon.....	6
2.2 Ressurser.....	7
Bemannings.....	7
Sykefravær.....	9
Økonomi.....	10
2.3 Straffesaksbehandling	11
<i>Del 3. Årets aktiviteter og resultater.....</i>	<i>12</i>
3.1 Måloppnåelse – oppsummering	12
3.2 Fagledelsen.....	13
3.3 Straffesaksbehandlingen	14
3.4 Aktorater utført av statsadvokatene	16
3.5 Saksbehandlingstid og prosentvis måloppnåelse	16
3.6 Arbeidet mot økonomisk kriminalitet.....	19
3.7 Politiets innsats mot organisert kriminalitet	19
3.8 Oppsummering av statsadvokatenes inspeksjoner mv.....	20
3.9 Digitale straffesaker.....	21
3.11 Saker fra Riksrevisjonen	22
3.12 Tidstyver	22
3.13 Personalpolitikk og likestilling.....	23
3.14 Kontakten mellom brukerne og forvaltningen.....	25
<i>Del 4. Styring og kontroll i virksomheten</i>	<i>25</i>
<i>Del 5. Vurdering av framtidsutsikter</i>	<i>28</i>
<i>Del 6. Årsregnskap.....</i>	<i>29</i>
6.1 Ledelseskommentar årsregnskapet 2016.....	29
6.2 Prinsippnote årsregnskapet	31
6.3 Bevilgningsrapporteringen.....	31
6.4 Artskontorrapporteringen	31
6.5 Om de enkelte embeter.....	32
6.6 Sentrale avsetninger i 2016	33
6.7 Regnskapsoppstillinger og noter til regnskapet.....	34

Del 1. Leders beretning

Hovedmålet for Riksadvokatembetet og statsadvokatembetene er å bidra til redusert kriminalitet ved målrettet og effektiv straffesaksbehandling og en god og hensiktsmessig fagledelse. Kravene til høy kvalitet og rettssikkerhet skal ivaretas.

Arbeidet i Den høyere påtalemyndighet har – og skal ha – betydning for vårt rettssamfunn. I et kriminalitetsperspektiv er det grunnlag for å hevde at vi de siste tiårene har sett tydelige innslag, også i vårt land, av

- bedre organisering, med økt profesjonalitet, spesialisering og fleksibilitet hos gjerningspersoner og større grad av samarbeid mellom ulike kriminelle nettverk,
- flere gjenger med egen tilhørighet, æreskodekser og brutal og voldelig internjustis,
- økt internasjonalisering og herunder økt mobilitet hos gjerningspersoner,
- økt bruk av avansert teknologi,
- økt brutalitet, og
- økt sammenblanding mellom illegal og legal virksomhet.

Globalisering/europeisering, en mindre homogen befolkning, formentlig ulik grad av felles, gjennomgående moraloppfatninger og et velferdssamfunn hvor materielle goder er en avgjørende målestokk for vellykkethet, kan trolig forklare atskillig av denne negative utvikling. Økende økonomiske og sosiale forskjeller mellom andre europeiske land og Norge gjør oss spesielt attraktive for den profittbaserte kriminalitet. Samtidig ser vi også i vårt land en klar og gledelig nedgang i anmeldelser av såkalt mengdekriminalitet på flere områder, bl.a. grove tyverier fra villaer og leiligheter.

Den beskrevne utvikling er ikke uten betydning for vår virksomhet. Påtalemyndighetens samfunnsoppdrag skal og må være tilpasset den tid vi lever i. Vi har som en overordnet rettesnor for vårt arbeid at

- strafferettssystemet, inkludert vår egen oppgaveløsning skal til enhver tid tåle dagens lys – også det kritiske lys,
- det humane preg innen strafferettspleien har en betydelig egenverdi og må beholdes,
- rettssikkerhet i vid forstand er av avgjørende betydning, ikke minst i et tillitsperspektiv, og
- det er ikke noen grunnleggende konflikt mellom god kriminalitetsbekjempelse og grunnleggende menneskerettigheter.

Men vi gir også uttrykk for at politiets og påtalemyndighetens rammebetingelser må være slik at etaten er i stand til å bekjempe kriminalitet på en adekvat og hensiktsmessig måte, som borgerne har tillit til. Her vil formentlig de fleste være enige i at hovedansvaret for dette perspektiv ligger hos lovgivende og bevilgende myndigheter.

I tråd med foranstående skal de ansatte ved Riksadvokatembetet:

- bidra til at samtlige statsadvokatembeter og politidistrikter kan nå de fastsatte mål for straffesaksbehandlingen
- bidra til at statsadvokatembetenes og politidistriktenes innsats for å bekjempe den alvorlige, organiserte kriminaliteten er best mulig
- arbeide for at Den høyere påtalemyndighet ivaretar sin funksjon som en garantist for rettssikkerhet
- bidra til at det rettslige rammeverket anvendes og utvikles slik at det gir best mulig kriminalitetsbekjempelse og trygghet for den enkelte, samtidig som menneskerettigheter, siktedes rettssikkerhet og kriminalitetsofrenes interesse ivaretas

- bidra til at det internasjonale samarbeidet i straffesaker blir best mulig bl.a. gjennom hensiktsmessig utveksling av informasjon og rask og effektiv behandling av rettsanmodninger
- besørge at Den høyere påtalemyndighet organiseres og driftes på en effektiv måte
- arbeide for at budsjetttildelingen til Den høyere påtalemyndighet gir nødvendig handlingsrom til å utføre oppgavene i et godt og sunt arbeidsmiljø
- arbeide for at Den høyere påtalemyndighet har motiverte medarbeidere med høy kompetanse og et godt arbeidsmiljø

Straffesakene avgjøres gjennomgående effektivt og med meget god kvalitet både ved Riksadvokatembetet og i statsadvokatdistriktene. Ved Riksadvokatembetet behandles tilnærmet alle straffesaker behandles av (minst én) statsadvokat/førstestatsadvokat og ass. riksadvokat eller riksadvokaten. Slik sikres at de alvorligste straffesakene fra hele landet får en enhetlig, konsekvent og likeartet behandling. Over tid kan vi bedømme kvaliteten på våre positive påtaleavgjørelser ved å vurdere resultatet i domstolene. Situasjonen i så måte er absolutt tilfredsstillende.

Målet for Riksadvokatembetet som kjent at 90 % av straffesakene skal være avgjort innen 30 dager, og målet er nådd i 2016. For de siste 7 årene er resultatene i påtalesaker, dvs. de mest alvorlige straffesaker (fra hele landet) slik: 2009 – 97 %, 2010 – 96 %, 2011 – 98 %, 2012 – 96 %, 2013 – 97 %, 2014 – 98 %, 2015 – 98 % og 2016 – 96 %. I årsrapporten fra 2013 ble resultatene betegnet som oppsiktsvekkende gode, hvilket fastholdes, og vi fremhever gjerne at det ikke er negative endringer over tid (90 % her tilsvarer 100 % måloppnåelse).

Saksmengden ved de regionale statsadvokatembetene har de senere årene økt markant, i perioden 2012-2016 med 23 %. Økningen i antall reise- og rettsdager har i den samme perioden økt med 15 %. Selv om Den høyere påtalemyndighet i 2014 og 2015 er styrket med til sammen 16 statsadvokater, medfører den økte saksmengden at det er krevende å realisere forventningen om økt satsing på fagledelse av straffesaksbehandlingen i politiet. Statsadvokatembetene fortjener derfor honnør for gjennomføringen av vår første nasjonale kvalitetsundersøkelse, hvor temaet var politiets etterforskning og påtalemessig arbeid i nærmere utvalgte voldtektssaker og mishandling i nære relasjoner. En sammenfattende rapport om resultatene vil bli utgitt i mars/april 2017. Førstestatsadvokatene har dessuten for første gang deltatt direkte i Politidirektoratets styringsdialog med den enkelte politimester. Det blir en viktig oppgave fremover for de regionale statsadvokatembetene å balansere arbeidet med egne straffesaker opp mot en forsterket fagledelse av straffesaksbehandlingen i politiet. Behovet for en slik fagledelse må antas å være særlig stort under den pågående implementeringen av politireformen.

I løpet av 2014 ble det etablert en felles forståelse om at det er nødvendig med et krafttak slik at etterforskningsfunksjonen (og derved påtale) gis den plass og oppmerksomhet i politiet som denne viktige oppgaven krever. Handlingsplan for løft av etterforskningsfeltet ble utgitt 31. mai 2016 med forord av politidirektøren og riksadvokaten. Fra forordet hitsettes:

"I Prop. 61 LS (2014 – 2015) – Nærpolitireformen – understreket Justis- og beredskapsdepartementet at det var dokumentert betydelige svakheter på straffesaksområdet, og ulike tiltak skal iverksettes for å oppnå bedre resultater. Stortinget gav sin tilslutning til en slik problembeskrivelse og ba regjeringen sørge for

en nasjonal handlingsplan for et løft av etterforskningsfeltet. Justis- og beredskapsdepartementet har klarlagt at planen skal fremstå som et omforent produkt mellom Politidirektoratet og Riksadvokatembetet, og at det forventes en kontinuerlig utvikling og styrking av etterforskningsarbeidet.

Det er ingen tvil om at det hver dag, i det ganske land, utføres etterforskning og påtalearbeid av meget høy kvalitet i en rekke saker. Dedikerte medarbeidere, det være seg etterforskere, jurister eller sivile, legger ned en betydelig innsats for å løse vårt viktige samfunnsoppdrag. Saker av meget høy vanskelighetsgrad oppklares med adekvate reaksjoner til følge. Likevel har vi store utfordringer og oppgavene løses for ulikt, det være seg fra politidistrikt til politidistrikt, eller innad i det enkelte distrikt. Vårt mål med handlingsplanen er at den skal bidra til å heve kvaliteten ved etterforskning og påtalearbeid i hele landet og bidra til mer enhetlig oppgaveløsning; straffesaksbehandlingen i politiet skal styrkes. Vi er klar over at det ikke finnes raske og enkle løsninger for å realisere det bebudede løft, men evne og vilje til å prioritere området over tid er en forutsetning, ikke minst fra ledelsens side. Vår klare målretting er at tiltakene skal gjøre det mer attraktivt å arbeide som etterforsker og påtalejurist i politiet.

En forutsetning for å lykkes er at alle – fra yngste medarbeider til eldste politimester – legger godviljen til og aktivt benytter handlingsplanen til beste for det løft våre foresatte, etter initiativ fra oss selv, har bestemt at skal effektueres."

Implementeringen av løftet blir svært viktig.

Samarbeidet med de ansatte og deres organisasjoner i arbeidslivet har også i 2016 vært meget godt. Jeg vil særlig fremheve drøftingene av spørsmål knyttet til justeringen av enkelte statsadvokatdistriktgrenser som følge av Nærpolitireformen. I tillegg til den egenverdien slike drøftinger har i et medbestemmelsesperspektiv, bidro de utvilsomt til et bedre beslutningsgrunnlag.

De lønsmessige satsinger som nå er iverksatt i vår etat, kombinert med flere stillinger som vil bedre fagledelsen er meget gledelig og ikke minst viktig. Men utfordringene er mange, og 2017 krever, som det vil fremgå av årsrapporten, stor innsats av hver enkelt medarbeider ved Riksadvokatembetet og i Den høyere påtalemyndighet for øvrig. Vi ønsker å være en konstruktiv bidragsyter som medvirker til en god utvikling av strafferettspleien og rettsstaten, solid fundamentert på grunnleggende og avgjørende prinsipper. Vår verdibaserte forankring skal ligge fast.

Oslo, 22. februar 2017

Tor-Aksel Busch

Del 2. Introduksjon til virksomheten og hovedtall

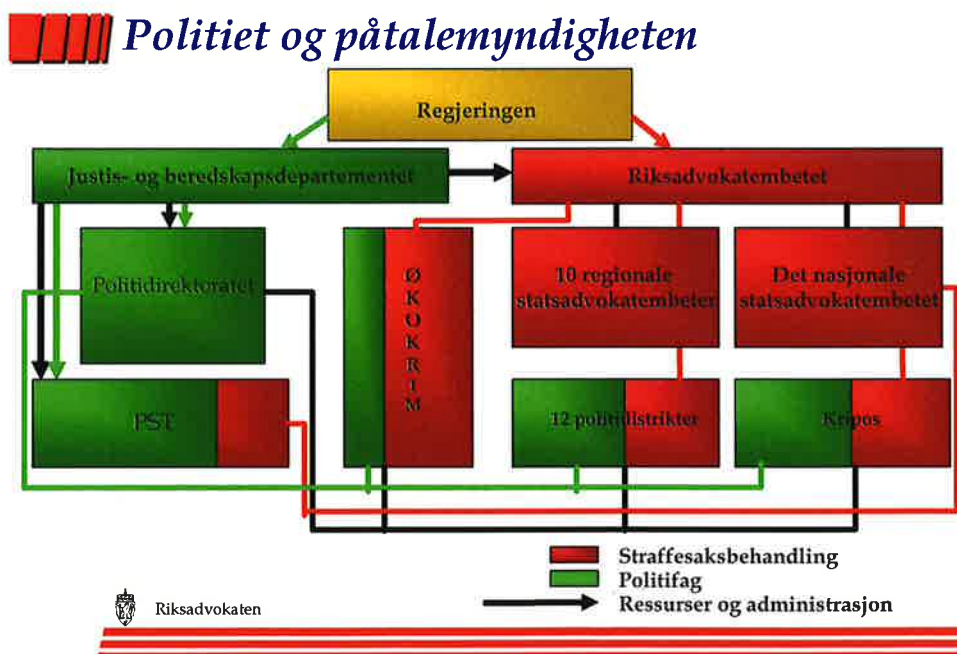
2.1 Innledning, historikk og organisasjon

Den høyere påtalemyndighet består av Riksadvokatembetet, ti regionale statsadvokatembeter og et nasjonalt statsadvokatembete. Riksadvokatembetet ligger sentralt i Oslo på Stortorvet, mens de regionale statsadvokatembetene er lokalisert i henholdsvis Oslo, Hamar, Skien, Kristiansand, Stavanger, Bergen, Molde, Trondheim, Bodø og Tromsø. Det nasjonale statsadvokatembetet for bekjempelse av organisert og annen alvorlig kriminalitet ligger i tilknytning til Kripes lokaler på Bryn i Oslo. Nivå én i påtalemyndigheten består av politimesterne og politijuristene, statsadvokatene er nivå to og riksadvokaten nivå tre.

Fram til 1887 lå påtalekompetansen hos amtmannen (dagens fylkesmann), som var underordnet Justisdepartementet. Med straffeprosessloven av 1887 ble et helt nytt embetsverk etablert, hvor en riksadvokat og hans underordnede statsadvokater skulle forfølge straffbare handlinger på statens vegne (påtalemyndigheten).

Riksadvokaten leder Den høyere påtalemyndighet og har det faglige overordnede ansvaret for all straffesaksbehandling i egen etat, samt i politiet, Spesialenheten for politisaker, Økokrim og Politiets sikkerhetstjeneste. Administrativt rapporterer riksadvokaten til Justis- og beredskapsdepartementet, mens bare Kongen i statsråd kan utferdige alminnelige regler og gi bindende pålegg om utføringen av hans verv, jf. straffeprosessloven § 56.

Organisasjonskartet nedenfor viser ansvarsforholdet mellom sentrale etater innenfor justissektoren.

Påtalemyndigheten i Norge er delt i tre nivåer. Første nivå i påtalemyndigheten er som nevnt integrert i politidistriktene som ledes av politimestrene. Ansvarsforholdene i politiet er dermed todelt: Mens ansvaret for straffesaksbehandlingen ligger til riksadvokaten, har Politidirektoratet og Justisdepartementet ansvaret for administrative, økonomiske og polisiære

spørsmål (som for eksempel forebyggende virksomhet og ordenstjeneste). Dette benevnes gjerne det to-sporede system og har bl.a. sin bakgrunn i at Justisdepartementet ikke skal kunne gi politiske føringer ved behandlingen av den enkelte straffesak.

Straffeprosesslovens kapittel 7 fastsetter bl.a. hvilket nivå i påtalemyndigheten som kan utferdige tiltale i de ulike straffesaker.

Den høyere påtalemyndighet skal bidra til redusert kriminalitet i Norge ved adekvat fagledelse av politiet og målrettet og effektiv straffesaksbehandling. Kravene til høy kvalitet og rettssikkerhet skal ivaretas.

2.2 Ressurser

Bemanning

Nedenfor vises en oversikt over bemanningen ved de enkelte embeter i 2016. Av de totalt 106 statsadvokatembetene som disponeres var 105 fordelt i 2016. Det 106. embetet sto vakant.

Embete	Statsadvokater	Kontortilsatte	Samlet	Turnoverr
Oslo	35	24	59	3/4
Hedmark og Oppland	4	3	7	0/0
Vestfold og Telemark	7	3	10	1/1
Agder	6	3,4	9,4	0/0
Rogaland	9	4,25	13,25	0,5/0,5
Hordaland	8	4,5	12,5	0/0
Møre og Romsdal, Sogn og Fjordane	4	3	7	0/1
Trøndelag	5	3	8	0/0
Nordland	4	2,8	6,8	0/0
Troms og Finnmark	5	3	8	0/0
Det nasjonale embetet	6	2	8	0/0
Riksadvokatembetet	14	10	24	1/1
Sum	107	65,95	172,95	5,5/7,5

Kolonnen for turnover viser hvor mange totalt som har sluttet og kolonnen samlet hvor mange som er ansatt i 2016. Ved Oslo statsadvokatembeter sluttet to av statsadvokatene, en ved oppnådd alderspensjon og en som startet i det private. Disse er erstattet. I tillegg er det tilsatt en statsadvokat i 2016 som erstatning for en som sluttet i 2015. Det ble også tilsatt en på kontorsiden som erstatning for en som gikk av med pensjon. Ved Vestfold og Telemark statsadvokatembeter gikk embetslederen av med AFP og ny embetsleder ble tilsatt. Ved Rogaland statsadvokatembeter sluttet en kontoransatt i 50 % stiling, mens en som allerede var tilsatt i 50 % stilling fikk utvidet sin stilling til 100 %. Ved Møre og Romsdal, Sogn og Fjordane statsadvokatembeter ble det tilsatt en konsulent. Ved Riksadvokatembetet sluttet en konsulent og en annen ble tilsatt.

54,29 % av statsadvokatene og 94 % av de kontoransatte er kvinner. Blant embetslederne er det i dag én kvinne, mens det blant avdelingslederne ved Oslo statsadvokatembete er 50 % kvinner. Ved Riksadvokatembetet er 57 % av førstestatsadvokatene kvinner, hvorav en deltar i ledergruppen. Blant de kontoransatte finnes ti kontorsjefer og to administrasjonssjefer som alle er kvinner. Turnover for begge grupper samlet var i underkant av 4 %.

Etaten har til sammen fem kontoransatte med fremmedkulturell bakgrunn.

Til sammen 13 av statsadvokatene har vært ute i permisjoner i løpet av 2016. Elleve av disse har hatt permisjon for å tjenestegjøre i andre stillinger innenfor justissektoren, hvorav tre har vært knyttet til internasjonalt samarbeid og en er assisterende sysselmann på Svalbard. To av statsadvokatene har hatt foreldrepermisjon. I tillegg har to av de kontoransatte hatt foreldrepermisjon, en har hatt permisjon for å arbeide i Oslo kommune og en av andre årsaker.

Den høyere påtalemyndighet ble i 2015 tildelt budsjettmidler til opprettelse av tolv nye statsadvokatstillinger og fem kontorstillinger. Enkelte av statsadvokatstillingene og kontorstillingene ble i påvente av ny arrondering av statsadvokatembetene tildelt midlertidig. Det er nå klart hvordan statsadvokatembetene må arronderes som følge av nærpolitireformen. Den høyere påtalemyndighet har som følge av manglende budsjettmidler ikke kunnet gjennomføre endringene fullt ut. Fordelingen av de konstituerte statsadvokatene og midlertidige kontorstillingene har som følge av dette vært den samme i 2016 som i 2015 med ett unntak. Hedmark og Oppland statsadvokatembeter ble tildelt en konstitusjon de siste fem måneder av 2015 og en måned inn i 2016. Fra 1. februar 2016 har konstitusjonen stått ufordelt. Riksadvokaten har intensjoner om å gjøre de fleste av konstitusjonene om til faste embeter og i løpet av 2017 eller 2018 fordele dem endelig. Det kan dog være hensiktsmessig å kunne benytte en eller to konstitusjoner til innsats ved embeter som det enkelte år er særlig presset.

Embete	Konstituerte statsadvokater fordelt i 2015	Konstituerte statsadvokater fordelt i 2016	Midlertidig kontoransatte	Samlet
Oslo	4	4	2	6
Hedmark og Oppland	1	0		0
Vestfold og Telemark	1	1		1
Agder	1	1		1
Rogaland	1	1		1
Ufordelt		1		
Sum	8	8	2	18,7

Nedenfor vises alderssammensetningen pr yrkesgruppe for hele etaten. Seniormedarbeidere er gjerne definert som de over 50 år og således er 44,4 % av statsadvokatene seniorer, mens 50,7 % av de kontoransatte kommer innenfor denne kategorien. For statsadvokatene er det naturlig med en noe høyere gjennomsnittsalder, som er på 49,6 år. Det kreves lang utdanning og variert og relevant praksis før en kan tre inn i en slik stilling. Gjennomsnittlig avgangsalder for statsadvokatene de siste seks år er på 67,9 år, mens det for de kontoransatte har vært 65,1 år.

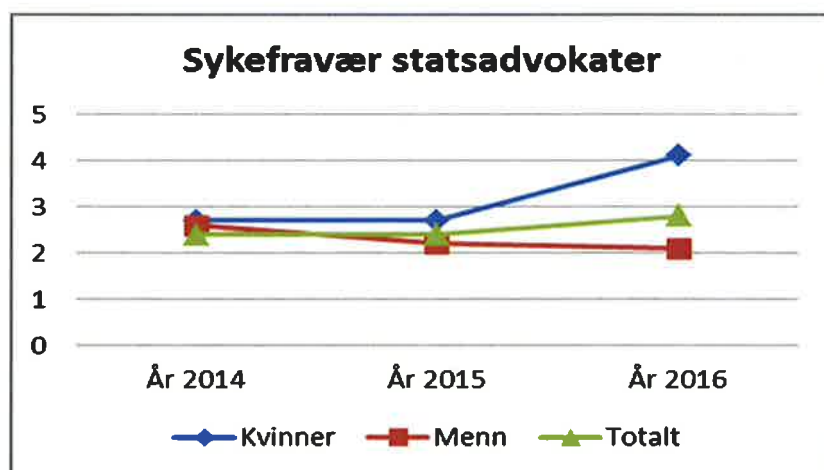
Alderssammensetningen:

	Statsadvokater	Kontoransatte
62-70	12,0 %	9,0 %
60-61	3,7 %	6,0 %
50-59	28,7 %	35,8 %
40-49	48,1 %	29,9 %
30-39	7,4 %	14,9 %
20-29	0,0 %	4,5 %
Sum	100,0 %	100,0 %

Sykefravær

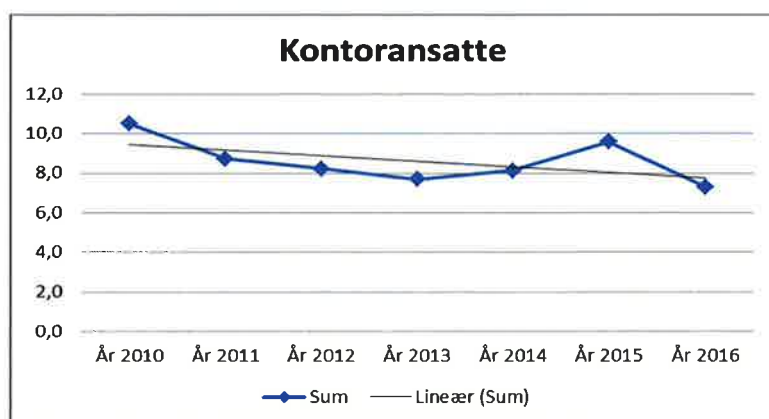
Samlet sykefraværet i 2016 var på 4,5 %, hvilket er meget tilfredsstillende med utgangspunkt i NAV's mål om 5,6 %. Dette er en betydelig nedgang fra 2015 hvor sykefraværet var på 5,3 % og er mer i tråd med tallene fra 2014 hvor det var på 4,6 %.

Ser en på gruppene av ansatte separat, har statsadvokatene et lavt fravær på 2,8 %. Sykefraværet blant statsadvokatene er likevel økende. I 2015 var det 2,6 %, i 2014 på 2,4 % og i 2013 på 1,9 %. I 2016 var sykefraværet blant statsadvokater på 4,1 % for kvinner og 2,1 % for menn. De siste to årene har kvinnelig andel av statsadvokatene økt fra 31,5 % til 54,29 %.

Den høyere påtalemyndighet implementerte tidsregistreringssystemet WinTid i 2014 og har med utgangspunkt i disse data, foreløpig lite grunnlag for å måle trender i sykefraværet. Etaten har derfor som målsetting å følge utviklingen i sykefravær blant statsadvokatene og vurdere hvorvidt det er behov for tiltak i retning av redusert arbeidspress og livsfasepolitikk.

Sykefraværet for kontoransatte har en betydelig nedgang fra 9,4 % i året før til 7,3 % i 2016. Sykefraværspersent fra 2015 ble betraktet som bekymringsverdig høy, og viste en betydelig økning fra foregående år. En gjennomgang av enkeltfravær underbygget at dette kunne knyttes til alvorlige og langvarige diagnoser.

7,3 % sykefravær blant kontoransatte er det laveste på 7 år og er et positivt tegn om at Den høyere påtalemyndighet lykkes i sitt arbeid med systematisk og målrettet oppfølging av sykemeldte, med tanke på å få disse raskt tilbake i arbeid. Som IA - bedrift vil etaten opprettholde målsettingen om å redusere sykefraværet blant kontoransatte til 5,6 %. Tiltak for 2017 vil være å fortsette den tette oppfølgingen, samt etablere og implementere gode rutiner for de med gradert sykmelding.

Økonomi

I 2016 ble etaten tildelt et budsjett på kr 210 979 000. Mindreforbruket fra 2015 på kr 2 492 000 ble også stilt til disposisjon for etaten. I tillegg ble det kompensert for sentralt lønnsoppgjør med kr 3 398 000. Av den totale tildelingen på kr 216 869 000 ble 97,9 % benyttet.

Etaten er i løpet av 2014 og 2015 blitt tildelt midler til 16 nye statsadvokater og fem nye kontoransatte. I tillegg er det bevilget midler til økning av statsadvokatenes lønn slik at de nå nærmer seg samme nivå som tingrettsdommerne. Riksadvokaten er svært tilfreds med dette. Dersom man skal oppnå mer langvarige positive effekter av et slikt høyere lønnsnivå, må det unngås at man på nytt sakker akterut sammenlignet med dommerne.

Utvalgte nøkkeltall fra årsregnskapet for Den høyere påtalemyndighet de siste tre år						
	2014		2015		2016	
Antall årsverk	155		163		174	
Samlet tildeling post 01 -99	kr 166 273 000		kr 193 425 000		kr 216 869 000	
Utnyttelsesgrad post 1-99	99,26 %		98,71 %		97,89 %	
Driftsutgifter	kr 165 044 549		kr 190 932 832		kr 212 297 358	
Lønnsandel av driftsutgifter	kr 128 554 252	77,89 %	kr 151 979 367	79,60 %	kr 172 342 607	81,18 %
Lønnsutgifter pr årsverk	kr 829 382		kr 932 389		kr 990 475	
Konsulentandel av driftsutgifter	0		0		0	
Lønnsutgift fordelt på stillingsgrupper						
Årsverk statsadvokater (inkl. riksadvokat og ass. riksadvokat)	94,21		100,52		108	
Lønnsutgifter	97 295 740		115 519 517		134 944 261	
Lønnsutgift pr årsverk	1 032 863		1 149 219		1 249 484	
Kontoransatte	59		62,22		65,7	
Lønnsutgifter	31 258 513		36 459 850		37 398 346	
Lønnsutgift pr årsverk	529 805		585 983		569 229	

Tallene for 2015 er korrigert ved at lønnsutgifter som ble ført over andre kapitler er trukket ut. Økningen i statsadvokatenes lønn gjenspeiles i oversikten ved at gjennomsnittlig lønn pr årsverk har økt med kr 100 265 pr. år for denne gruppen. Gjennomsnittlige lønnsutgifter pr kontoransatt viser en nedgang på ca. kr 16 754.

2.3 Straffesaksbehandling

Til sammen behandlet de regionale statsadvokatembetene 71 588 påtalesaker og 2 550 klagesaker i 2015. De førte 1 083 aktorater for retten, hvilket innebar 3 974 rettsdager.

Mange av aktoratene er omfattende og i tillegg til krevende dager med forberedelser og selve utøvelsen er det også stor interesse fra pressen i mange av sakene.

Det nasjonale statsadvokatembetet fortsatte i 2016 i samarbeid med Politiets sikkerhetstjeneste sin etterforsknings- og iretteføringsstrategi mot fremmedkrigere fra Norge til ISIL og Jabhat Al Nusra i Syria og Irak. Ved pågripelser, tiltalebeslutninger og iretteføring har returnerte fremmedkrigere blitt ilagt lengre fengselsstraffer, og andre har blitt hindret i å reise ut og slutte seg til disse bevegelsene. Det nasjonale statsadvokatembetet har i domstolene fått gjennomslag for et strengt straffenivå. Innsatsen har blitt lagt merke til internasjonalt.

Det nasjonale embetet har i 2016 sammen med Oslo statsadvokatembeter og med bistand fra ØKOKRIM og politiet aktorert en særdeles omfattende sak om arbeidsmarkeds kriminalitet for tingrett, den såkalte Lime-saken. Tiltalen omfatter blant annet menneskehandel, hvitvasking mm. Hovedforhandlingen ble påbegynt i januar 2016 og varte ut året. Dom foreligger ennå ikke.

I 2016 har statsadvokatene aktorert flere saker som gjelder internettrelaterte seksuelle overgrep mot barn. I slike saker er det ofte mange ofre og hovedforhandlingene vil da være tidkrevende. Blant andre har Hedmark og Oppland statsadvokatembeter gjennomført to slike saker i 2016. I den ene saken var det 108 fornærmede, i den andre 38. Hovedforhandlingene for tingrett strakte seg over henholdsvis ni og fem uker. I begge sakene ble det idømt forvaring i 12 år med en minstetid på 8 år. Dommene er rettskraftige. Flere av embetene har gjennomført hovedforhandlinger i saker om menneskehandel og, mer tradisjonelt, alvorlige og omfattende narkotikasaker. Dette gjelder både de regionale embetene og Det nasjonale statsadvokatembetet.

En av årets mest omtalte saker har vært den såkalte Monika-saken, hvor det ble domfellelse i Nordhordland tingrett for drap på et åtte år gammelt barn i november 2011. Som kjent var saken opprinnelig henlagt som selvdrap i 2012, men senere omgjort. Behandlingen av saken i politiet har vært sterkt kritisert, og blitt grundig evaluert av en egen arbeidsgruppe oppnevnt av riksadvokaten. En annen omtalt drapssak som ble iretteført i 2016, var den såkalte Kristin-saken, som gjaldt drapet på en 12-årig jente i 1999. Her var forfølgningen gjenåpnet pga nye bevis mot en person som i første rettssak i 2001 ble domfelt for drapet, men senere frifunnet. Aktoratet ble utført av to av statsadvokatene ved Vestfold og Telemark statsadvokatembeter, og endte med at tiltalte ble dømt for drapet.

Året 2016 har vært travelt med blant annet mange aktorater, til dels meget ressurskrevende sådanne, og mange med høyt mediatrykk.

Del 3. Årets aktiviteter og resultater

Grunnlaget for årsrapporten til departementet er i første rekke de regionale statsadvokatembetenes rapporteringer til riksadvokaten om straffesaksavviklingen, fagledelsen og den utadrettede virksomhet, samt sentrale statistikker i STRASAK.

3.1 Måloppnåelse – oppsummering

Den generelle vurdering av straffesaksbehandlingen i Den høyere påtalemyndighet i 2017 kan oppsummeres som følger:

Antall påtaleavgjørelser truffet av statsadvokatene er fortsatt svært høyt. Det er en viss nedgang fra fjoråret, men 2016 er uansett det nest mest arbeidsomme i Den høyere påtalemyndighets historie, målt i antall saker. Dertil kommer en meget sterk økning i antall rettsdager løpet av 2016. Like fullt må resultatene karakteriseres som gode, preget av fortsatt rask og effektiv saksbehandling og minimale restanser. Det er heller ikke noen signaler om redusert kvalitet i utøvelsen, hvilket også ville blitt fanget opp av riksadvokaten ved vår behandling av enkeltsaker.

Antall avgjørelser truffet av statsadvokatene sank fra 77 505 saker i 2015 til 74 344 i 2016. Nedgangen er på 3 161 avgjørelser eller 4,1 %. 71 588 av avgjørelsene er knyttet til statsadvokatenes påtale- og ankebehandling, mens 2 550 er avgjørelser i klagesaker.

Statsadvokatene har i 2016 gjennomført 1 083 aktorater, hvor det har medgått 3 974 rettsdager. Antall rettsdager viser en økning på hele 729 dager eller 22,5 % sammenlignet med 2015. Økningen i 2016 i antall rettsdager utført av statsadvokatene er uten sidestykke. Antall reisedager til og fra rettssakene økte for øvrig med 53 fra 2015 til 2016.

Restansesituasjonen er jevnt tilfredsstillende ved statsadvokatembetene, med totalt 623 saker i restanse ved embetene ved utgangen av 2016, hvilket er en nedgang på 141 saker sammenlignet med forrige årsskifte.

Gjennomsnittlig saksbehandlingstid for straffesaksbehandlingen ved de regionale statsadvokatembetene er på 17 dager og godt innenfor det fastsatte målet på 30 dager. 89 % av påtaleavgjørelsene er truffet innen 30 dager. Måloppnåelsen i saker der gjerningspersonen var under 18 år på handlingstidspunktet er 94,2 %. I klagesaker er måloppnåelsen 83,7 %. For påtalesakene generelt og klagesakene er måloppnåelsen noe svakere enn i 2015, mens den er bedre for ungdomssakene.

Ved Riksadvokatembetet er det behandlet 1 017 påtale- og klagesaker i 2016. Dette er en økning på 127 saker, tilsvarende 14 %, sammenlignet med 2015 hvor det ble behandlet 890 saker. Det er en økning i både påtale- og klagesakene. 96 % av påtalesakene og 92 % av klagesakene har en saksbehandlingstid på 30 dager eller mindre, hvilket innebærer full måloppnåelse.

Den samlede måloppnåelse for Den høyere påtalemyndighet må bedømmes som meget god. At resultatene ved statsadvokatembetene ikke fullt ut når opp til målet om 90 % kan ikke sees løst fra den betydelige økte arbeidsmengden de senere år; en kraftig økning i saker til behandling, særlig fra 2014, og, når denne ser ut til å ha passert toppen i 2016, en stigning i antall rettsdager som en aldri tidligere har opplevd. Riksadvokaten antar at vår etat fortsatt er blant de beste i landet innenfor justissektoren, hvilket også er den uttalte ambisjon. Om de nærmere enkeltheter viser vi til fremstillingen nedenfor.

3.2 Fagledelsen

Den høyere påtalemyndighet har som en av sine målsettinger gjennom en aktiv fagledelse – i tillegg til andre kompetansegivende tiltak – å søke å bidra til høy kvalitet i straffesaksbehandlingen i politiet, og å følge opp svakheter som måtte være avdekket, bl.a. ved inspeksjoner som statsadvokatene utfører. Denne oppfølgingen søkes gjennomført i et konstruktivt samarbeid med det enkelte politidistrikts ledelse.

Departementet har i tildelingsbrevet bedt riksadvokaten oppsummere statsadvokatenes inspeksjoner i 2016. Det gjøres nedenfor under punkt 3.8. Videre er det bedt om en oppsummering av eventuelle andre former for fagledelse som statsadvokatene utfører.

Den betydelige satsing på Den høyere påtalemyndighet de senere år skal i utgangspunktet gi seg tydelig utslag i en forsterket fagledelse. Inspeksjoner inngår i fagledelsen, jf. nedenfor. Det er på denne bakgrunn med beklagelse at riksadvokaten må melde at fem av de elleve statsadvokatembetene ikke har gjennomført inspeksjoner i 2016. Dette gjelder embetene i Hedmark og Oppland (Innlandet politidistrikt), Vestfold og Telemark (Sør-Øst politidistrikt), Agder (Agder politidistrikt), Hordaland (Vest politidistrikt) og Nordland (Nordland politidistrikt). Ved noen av disse embetene har det åpenbart vært utfordrende å finne rom for gjennomføring av inspeksjoner pga. høyt sakspress og kraftig økning i antall rettsdager, jf. foran, og uventede vakanser til kritiske tidspunkter. Deler av fagledelsen har således flere steder måttet vike i 2016. Riksadvokaten vil i disponeringsskrivet 2017 til embetene og i styringsdialogmøtene i mars i år innskjerpe at inspeksjoner *skal* gjennomføres, og følge opp det enkelte embete.

Oslo statsadvokatembeter er det embete som best har utviklet fagledelsen. Embetet har i 2016 innsisert samtlige etterforskningsenheter i de to nye politidistriktene i deres region, til sammen 22 enheter, og anslår for øvrig å ha anvendt i underkant av 2 årsverk (393 dagsverk) til inspeksjoner i 2016. Vi tilføyer at inspeksjoner bare er en del av fagledelsen. Særlig Oslo statsadvokatembeter bruker ressurser til fagledelse langt ut over inspeksjonene. For øvrig har embetene i Rogaland (Sør-Vest politidistrikt), Møre og Romsdal (Møre og Romsdal politidistrikt), Trøndelag (Trøndelag politidistrikt), Troms og Finnmark (Troms politidistrikt og Finnmark politidistrikt), samt Det nasjonale embetet, utført inspeksjoner i 2016. Sistnevnte har utført tre inspeksjoner ved Kripos og én ved Politiets sikkerhetstjeneste, Den sentrale enhet. Ett av embetene, Trøndelag statsadvokatembeter, begrenset inspeksjonen til politidistriktets etterforskning og oppfølging av såkalt offerkriminalitet, herunder saker med tilrettelagte avhør.

Den høyere påtalemyndighets overordnede styring og oppfølging av straffesaksbehandlingen i politiet søkes gjennomført i nært samarbeid med Politidirektoratet og ledelsen i politidistriktene. Statsadvokatene rapporterer om løpende møter med ledelsen i distriktene og deltagelse i beslutningsprosessene hva gjelder mål m.m. for straffesaksbehandlingen i politidistriktene. Nytt fra 2016 er at statsadvokatene deltar i fellesmøtene mellom Politidirektoratet og politimestrene. Deltakelsen har tidligere blant annet bestått i separate møter med politimestrene og Politidirektoratet. Tilbakemeldingene fra embetslederne om denne endring er i hovedtrekk positiv.

Statsadvokatene fører tilsyn med straffesaksbehandlingen i politidistriktene gjennom inspeksjon – jf. foran – og kvalitetskontroll av politiets etterforskning og påtaleavgjørelser, og bidrar aktivt til å heve kompetansen i politiet gjennom oppfølging av enkeltsaker, instruksjon

og veiledning. Flere av embetene melder å ha gjennomført evalueringer av enkeltsaker i etterkant av hovedforhandlinger.

Statsadvokatembetene følger løpende med på resultatene i politiets straffesaksbehandling. Regulariteten varierer fra månedlig til halvårlig. Embetene har kontinuerlig innsyn i resultatene gjennom tilgang til PSV. Tilbakemelding gis etter behov, men graden av formalisering ved slike tilbakemeldinger er ulik. Dersom det er betydelige avvik fra måltall, blir det tatt kontakt med politimester og påtaleleder.

Statsadvokatene har ansvaret for gjennomføring av den regionale delen av opplæringsprogrammet for nye politijurister. Fra 2017 overtar Oslo statsadvokatembeter ansvaret på landsbasis. For øvrig gjennomføres årlig påtalemøter. Dette er møter som har en viktig kompetansehevende funksjon. Statsadvokater deltar videre med foredrag på fagmøter i politidistriktene og avholder løpende møter med samarbeidende etater.

I 2016 har samtlige regionale statsadvokatembeter deltatt i en landsomfattende kvalitetsundersøkelse av politiets etterforskning og påtalemessige behandling av voldtektssaker og saker om mishandling i nære relasjoner. I alt ble i underkant av 600 saker gjennomgått. Resultatet av undersøkelsen vil bli offentliggjort i en egen rapport som vil bli utgitt i månedsskiftet mars/april i år. Flere av statsadvokatembetene har allerede gjort bruk av sine erfaringer regionalt fra undersøkelsen i møter med ledelse og relevant personell i politidistriktene. Arbeidsmetodikken er ny for Den høyere påtalemyndighet, men det er allerede på det rene at denne vil bli benyttet i fagledelsen fremover.

Den antatt viktigste delen av fagledelsen skjer i praksis nok likevel gjennom den fortløpende tilbakemelding som gis til politijuristene i enkeltsaker som har vært forelagt statsadvokatene, og den veiledning statsadvokatene gir pr. telefon og i uformelle møter med politijuristene om disse sakene.

3.3 Straffesaksbehandlingen

Saksmengde og restanser

Ved Riksadvokatembetet telles fortsatt antall avgjorte påtale- og klagesaker manuelt. Én "sak" ved embetet vil kunne telle som en rekke avgjørelser i BL, som er det saksbehandlingssystemet som statsadvokatene og politiet registrerer arbeidsmengdestatistikken i.

I 2016 avgjorde riksadvokaten 1 017 saker mot 890 i 2015, jf. tabellen nedenfor som viser utviklingen de siste tre år:

Påtale- og klagesaker ved Riksadvokatembetet 2012-2016 – manuelle registreringer

	2012	2013	2014	2015	2016
Påtalesaker	518	485	486	508	545
Klagesaker	332	419	372	383	472
Sum	850	904	858	890	1 017

I tillegg til påtale- og klagesakene er embetet involvert i et stort antall andre saker som krever mye tid og oppmerksomhet. Ikke minst legger en rekke henvendelser fra departementet, for eksempel ved spørsmål fra Stortinget, deltakelse i ulike arbeidsgrupper og høringer, beslag på en betydelig del av embetets kapasitet. Det er heller ingen tvil om at den krevende endrings-

og utviklingsprosess som norsk politi nå er inne i, fortsatt medfører arbeidsbelastninger også på Riksadvokatembetets ansatte.

Det ble avgjort 545 påtalesaker i 2016. Dette er en økning fra 2015 hvor det ble avgjort 508 slike saker.

Det har vært en markert økning i antall klagesaker fra 383 saker i 2015 til 472 i 2016. Riksadvokatembetet har behandlet flere klager i 2016 enn de foregående år, jf. tabellen. Mange av klagesakene kan være krevende og vanskelige. Det tilstrebes å gi gode begrunnelser og adekvate tilbakemeldinger og mange saker følges aktivt opp i læringsøyemed.

Totalt sett er økningen på 127 saker, tilsvarende 14 %, sammenlignet med 2015.

For statsadvokatembetene registreres arbeidsmengden i saksbehandlingsverktøyet BL, jf. tabellen nedenfor:

Påtale- og klagesaker ved statsadvokatembetene 2012-2016 – STRASAK JUS 711

	2012	2013	2014	2015	2016
Påtalesaker	57 828	61 207	65 430	74 646	71 588
Klagesaker	2 397	2 591	2 586	2 609	2 550
Sum	60 235	63 798	68 016	77 505	74 138

Som tabellen viser ble det truffet 71 588 påtaleavgjørelser i ”påtalesaker” (avgjørelse om tiltale, godtakelse av dom, anke mv.) i 2016, mot 74 646 i 2015. Dette gir en nedgang på 3 161 avgjørelser eller 4,1 %.

I et lengre tidsperspektiv har utviklingen vært som følger: I et perspektiv på 8 – 10 år har antall saker til behandling ved statsadvokatembetene økt med ca 40 %. Antall avgjørelser i påtalesakene var i perioden 2007-2009 tilnærmet stabilt med ca 52-53 000 påtale- og klagesaker i året. I 2010 ble det registrert en markert økning. Etter en nedgang i antall saker i 2012, er det i perioden 2013-2015 igjen registrert en sterk økning, som så langt synes å ha kulminert med saksantallet i 2015. Nedgangen i 2016 startet først i annet halvår – ved utgangen av annet tertial i fjor var saksantallet fortsatt rekordhøyt. Det er for øvrig grunn til å merke seg at økningen i arbeidsmengden ved statsadvokatembetene har skjedd parallelt med en nedgang i politiet, både i form av færre anmeldelser for lovbrudd og færre avgjørelser truffet av påtalemyndigheten i politiet. Forklaringen ligger trolig i et økende antall politijurister uten utvidet påtalekompetanse. Slik kompetanse erverves først etter å ha tjenestegjort som politijurist i ca ett år og etter å ha gjennomgått et opplæringsprogram for nye jurister.

I perioden har antall klagesaker ved statsadvokatembetene vært relativt uforandret.

Det er registrert 623 basissaker i restanse ved utgangen av 2016 mot 764 ved utgangen av 2015. En sak regnes som restanse dersom den ikke er ferdigbehandlet innen 30 dager etter at den er registrert inn ved statsadvokatembetet.

Restansesituasjonen vurderes som tilfredsstillende, hvilket den har vært de siste fire årene, jf. tabellen nedenfor. Ikke minst i betraktning den økte saksmengden de siste årene, er dette et godt resultat.

Restanser ved statsadvokatembetene 2012- 2016 – STRASAK JUS 715

	31.12.2012	31.12.2013	31.12.2014	31.12.2015	31.12.2016
Saker	1781	685	441	764	623

Ved Riksadvokatembetet er restanser ingen aktuell problemstilling.

3.4 Aktorater utført av statsadvokatene

I 2016 utførte statsadvokatene ved statsadvokatembetene (de regionale og Det nasjonale) totalt 1 083 aktorater med 3 974 rettsdager, jf. tabellen nedenfor som viser utviklingen i aktorater og rettsdager utført av statsadvokatene de siste fem år:

Aktorater og rettsdager ved statsadvokatembetene 2012-2016

	2012	2013	2014	2015	2016
Aktorater	1 111	1 109	1079	1 076	1 083
Rettsdager	3 402	3 090	3204	3 245	3 974

Antall rettsdager viser en kraftig økning med hele 729 dager eller 22,5 % sammenlignet med 2015. Økningen i 2016 i antall rettsdager utført av statsadvokatene er uten tidligere sidestykke. Antall reisedager til og fra rettssakene økte for øvrig med 53 fra 2015 til 2016, slik at økningen i retts- og reisedager kom på 782 dager. En kan merke seg at antall aktorater er tilnærmet konstant i femårs-perioden, det er tiden brukt i retten som har økt. I 2016 er det gjennomført flere langvarige hovedforhandlinger. Den såkalte *Lime-saken* (arbeidsmarkeds kriminalitet) som gikk for Oslo tingrett fra januar til desember 2016, genererte over 300 rettsdager fordelt mellom to hovedaktorer fra Det nasjonale statsadvokatembetet og Oslo statsadvokatembeter. En større økonomisk straffesak for Gulating lagmannsrett ga til sammen 158 rettsdager for de to aktorene fra Hordaland statsadvokatembeter. Men også andre saker har vært langvarige, f. eks. internettrelaterte seksuelle overgrep mot barn som innebærer et betydelig antall fornærmede og derved langvarige rettsforhandlinger. Rettsdagsantallet økte ved så godt som samtlige embeter i 2016 (ved 10 av 11 embeter).

Fosheimutvalget anbefalte i 2001 at antall retts- og reisedager i forbindelse med rettsmøter som hovedregel ikke skal overstige 50 i året for hver statsadvokat (i 2001 var gjennomsnittet 63 dager). 782 retts- og reisedager til/fra retten tilsvarer etter denne normen 15,6 årsverk. Ettersom arbeidsoppgavene ved et embete utgjør mer enn å forberede og utføre aktorater, blir dette en for snever måte å beregne merbelastningen. Ved en konstant arbeidsmengde for øvrig (utenom aktoratene) reduseres antall årsverk økningen i rettsdager mv medfører. Med utgangspunkt i normen i Fosheim-utvalget kan det like fullt legges til grunn at alene økningen i antall rettsdager utført av statsadvokatene i 2016 langt på vei tilsvarer stillingsveksten i Den høyere påtalemyndighet dette året, jf. foran.

3.5 Saksbehandlingstid og prosentvis måloppnåelse

Fastsatt mål for saksbehandlingstiden i påtale- og klagesakene er gjennomsnittlig saksbehandlingstid på 30 dager, og at 90 % av sakene skal være avgjort innen samme frist. I saker mot personer som var under 18 år på handlingstiden, skal statsadvokaten avgjøre spørsmålet om tiltale, eller oversende saken til riksadvokaten med innstilling om avgjørelse, innen 15 dager fra statsadvokaten mottok den fra politiet. Tiltalspørsmålet kan likevel avgjøres senere dersom hensynet til etterforskningen eller andre særlige omstendigheter gjør det nødvendig.

Ved Riksadvokatembetet var gjennomsnittlig saksbehandlingstid for påtalesakene 10 dager og for klagesakene 17 dager. Målet om andelen saker avgjort innen 30 dager ble nådd i 2016, med 96 % i påtalesakene og 92 % i klagesakene, slik det også ble nådd i 2014 og 2015. Måloppnåelsen er beregnet ved manuelle registreringer. Med andre ord har embetet full måloppnåelse for tredje år på rad. Etter riksadvokatens oppfatning er dette som nevnt oppsiktsvekkende bra med vår lave bemanning og krevende arbeidsoppgaver. De gode resultatene har ikke minst sammenheng med tett oppfølging og rapportering hver måned og jevn og meget god arbeidsinnsats fra samtlige ansatte.

For de regionale statsadvokatembetene viser STRASAK Jus 711 en gjennomsnittlig saksbehandlingstid på henholdsvis 17 dager i påtalesakene og 19 dager i klagesakene. 89,0 % av påtalesakene og 83,7 % av klagesakene ble avgjort innen 30 dager. Dette er en tilbakegang fra 2015 hvor måloppnåelsen var henholdsvis 90,3 % og 87,6 %. Resultatet bør sees i sammenheng med den store arbeidsmengden. Samtlige statsadvokatembeter har en gjennomsnittlig saksbehandlingstid innenfor 30 dager i påtalesakene. I klagesakene var det ett embete som ikke nådde målet om gjennomsnittlig saksbehandlingstid på 30 dager. Overskridelsen var dog ikke mer enn én dag.

Ved Riksadvokatembetet er det ikke innført rutiner for å registrere måloppnåelse i saker med unge lovovertridere. Dette skyldes at svært få saker i denne kategorien behandles her ved embetet. Strasak JUS717 viser at de regionale statsadvokatembetene behandlet 94,2 % av sakene mot unge lovovertridere innen 15 dager i 2016, noe som er en forbedring fra 2015 hvor måloppnåelsen var 92,0 %. For begge disse årene er resultatene meget gode.

Tabellen nedenfor viser måloppnåelsen ved statsadvokatembetene de siste fire år:

Samlet måloppnåelsen ved de regionale statsadvokatembetene i perioden 2012-2016

	2012	2013	2014	2015	2016
Gjennomsnittlig saksbehandlingstid påtalesaker generelt	16 dager	17 dager	18 dager	18 dager	17 dager
Prosentvis måloppnåelse i påtalesakene generelt	86,5 %	86,4 %	87,7 %	90,3 %	89,0 %
Gjennomsnittlig saksbehandlingstid i klagesakene	21 dager	17 dager	20 dager	17 dager	19 dager
Prosentvis måloppnåelse i klagesakene	80,8 %	86,4 %	82,6 %	87,7 %	83,7 %
Prosentvis måloppnåelse i saker med unge lovbrøyttere	88,1 %	87,8 %	85,3 %	92,0 %	94,2 %

Tabellen viser at statsadvokatene til tross for betydelig økt saksmengde de siste årene, og en markert økning i antall rettsdager i 2016, jf. foran, fortsatt kan vise til gode resultater for egen straffesaksbehandling. Uten den betydelige stillingsveksten i 2016 ville dette ikke vært mulig.

Noen få embeter har avvikende og svakere resultater i prosentvis måloppnåelse i 2016 etter noen av parameterne ovenfor. Dette tas opp med de respektive embetsledere i styringsdialogen i mars 2017.

Prosentvis måloppnåelse generelt i påtale og klagesaker 2013– 2016 (JUS 712)

	2014		2015		2016	
	Påtalesaker	Klagesaker	Påtalesaker	Klagesaker	Påtalesaker	Klagesaker
Oslo	83,1	81,3	89,6	90,0	86,3	89,2
Hedmark og Oppland	87,6	54,1	97,2	91,7	93,8	72,1
Vestfold og Telemark	86,6	76,0	90,0	78,0	85,3	74,4
Agder	94,2	87,5	93,0	90,2	94,7	85,0
Rogaland	79,9	74,1	83,1	73,7	91,1	89,4
Hordaland	91,5	91,6	91,6	82,1	89,6	65,7
Møre og Romsdal, Sogn og Fjordane	96,7	99,4	97,7	98,8	97,1	99,4
Trøndelag	97,7	96,7	95,9	96,3	95,0	93,4
Nordland	93,3	94,9	84,4	77,7	79,7	70,0
Troms og Finnmark	95,9	92,1	92,5	97,7	89,6	87,8
Sum	87,7	82,6	90,3	87,7	89,0	83,7

Som det fremgår av tabellen ovenfor har fem av embetene full måloppnåelse i påtalesakene, mens to har full måloppnåelse i klagesakene. En kan spesielt merke seg forbedringen av måloppnåelsen ved Rogaland statsadvokatembeter, som over år har befunnet seg under landsgjennomsnittet, jf. også neste tabell.

Prosentvis måloppnåelse for påtaleavgjørelser i basissaker gjerningsperson under 18 år, 2012-2016 (JUS 717)

	2012	2013	2014	2015	2016
Oslo	85,5	82,7	76,5	94,5	93,9
Hedmark og Oppland	67,8	90,8	88,3	100,0	99,4
Vestfold og Telemark	84,1	85,8	75,2	81,0	60,9
Agder	99,6	88,8	96,8	96,5	99,2
Rogaland	70,9	88,3	76,8	53,2	94,3
Hordaland	95,7	77,6	92,5	94,5	93,9
Møre og Romsdal, Sogn og Fjordane	100	100	100	100	100
Trøndelag	98,8	98,6	93,9	99,3	93,7
Nordland	95,9	94,4	95,5	85,5	95,6
Troms og Finnmark	51,3	96,0	93,4	67,8	100
Sum	88,1	87,8	85,3	92,0	94,2

Med ett unntak har samtlige embeter mer enn 90 % måloppnåelse i ungdomssakene.

3.6 Arbeidet mot økonomisk kriminalitet

Etter tildelingsbrevet skal riksadvokaten rapportere særskilt om arbeidet mot økonomisk kriminalitet.

Økonomisk kriminalitet av alvorlig karakter, særlig den som rammer fellesskapet, er prioritert av riksadvokaten, og har vært det i mange år. Riksadvokaten deltar i Det sentrale samarbeidsforum sammen med politidirektøren, sjefen for Økokrim, skattedirektøren og arbeids- og velferdsdirektøren (NAV). (Tolldirektøren deltar også i møtene.) Embetet har tett, løpende kontakt med ledelsen av Økokrim gjennom året. På regionalt nivå deltar statsadvokatene i møter med politiet, skatteetaten og NAV, og har gjennom sin fagledelse kontakt med økonomiteamene i politidistriktene.

De fleste økonomiske straffesaker behandles og aktoreres av politiet. Det er derfor gjennom fagledelsen av politiet, herunder oppfølging av økoteamene, at statsadvokatene særlig bidrar til å styrke innsatsen mot økonomisk kriminalitet. I tillegg kommer tiden som medgår til overordnet påtalemessig ledelse av saker som aktoreres av politiet og tradisjonell fagledelse i økonomisaker.

Riksadvokaten har etablert rapporteringsrutiner for de regionale statsadvokatembetenes egen aktivering mv. av saker som gjelder alvorlig, økonomisk kriminalitet. Fra embetene meldes det om ca. 390 utførte rettsdager i 2016. Forberedelse og etterarbeid antas å tilsvare omtrent samme antall dager, hvilket i omfang vil nærme seg fire årsverk. I tillegg kommer noe arbeid knyttet til overordnet påtalemessig styring av enkeltsaker. Hordaland statsadvokatembeter peker seg fortsatt ut i ressursbruk på dette feltet, særlig pga. én stor økonomisk straffesak som endte med frifinnelse i lagmannsretten i juni 2016. Totalt ressursbruk alene ved alene ved Hordaland statsadvokatembeter er anslått til opp mot 2 statsadvokatårsverk, tilsvarende ca en fjerdedel av styrken.

ØKOKRIM rapporterer til Politidirektoratet i styringsverktøyet PSV. Her fremgår det at ØKOKRIM utførte 579 rettsdager i 2016, hvorav 104 gjelder den såkalte Lime-saken (arbeidsmarkeds kriminalitet) hvor hovedaktorene er fra Det nasjonale statsadvokatembetet og Oslo statsadvokatembeter, som tidligere nevnt. Antall rettsdager i ØKOKRIM er markert over måltallet på 400 dager. ØKOKRIM opplyser at det i 2016 ble tatt inn bare 12 nye sakskomplekser. Som oppgitt i tertialrapporteringen herfra er dette ikke uproblematisk. Det lave antallet har sammenheng med ressurs situasjonen og balanseringen mot bistand. Inntaket av bistandssaker økte fra 47 i 2015 til 64 i 2016. Som en konsekvens av det lave saksinntaket utgjør eldre saker en forholdsvis større andel av porteføljen; ikke påtaleavgjorte saker eldre enn ett år utgjør 63 %. Måltallet er 33 %. Gjennomsnittlig saksbehandlingstid i ØKOKRIM fra saksinntak til påtalevedtak kom på 313 dager i 2016. Her er målet at tiden ikke skal overstige 350 dager.

Departementet er vel kjent med at riksadvokaten er bekymret for ressurs situasjonen ved Økokrim, og det lave saksantallet hvor det er åpnet etterforskning i 2016. Denne hovedbekymring utdypes ikke i denne rapport.

3.7 Politiets innsats mot organisert kriminalitet

Det bes i tildelingsbrevet om en vurdering av politiets innsats mot organisert kriminalitet og mulige tiltak om resultatene viser behov for det.

Organisert kriminalitet er ikke en egen statistikkgruppe i politiets rapporteringssystem Strask. Det er derfor vanskelig å tallfeste utviklingen konkret. Mye av politidistriktenes innsats mot

alvorlig, organisert kriminalitet tradisjonelt har tradisjonelt vært rettet mot de grove narkotikasakene, særlig knyttet til innførsel og omsetning. Dette er i overensstemmelse med riksadvokatens sentrale prioriteringer, som også omfatter annen omfattende, samfunnsskadelig kriminalitet som arbeidsmarkeds kriminalitet, menneskehandel mv. Oslo statsadvokatembeter understreker i sin rapport fra inspeksjon av Seksjon Organisert Kriminalitet i Oslo politidistrikt at seksjonen også har mye oppmerksomhet rettet mot andre kriminalitetstyper enn narkotikalovbrudd. Statsadvokatenes rapporteringer tilsier at innsatsen på området varierer en del mellom distriktene. Flere av embetene rapporterer om større etterforskningsprosjekter rettet både mot både grov narkotikakriminalitet, menneskehandel og arbeidsmarkeds kriminalitet, og kombinasjoner av slik kriminalitet. Det er både prosjekter som er distriktsovergripende og andre som skjer i godt samarbeid med utenlandsk politi og påtalemyndighet. Den såkalte "Dark Room-saken" har vært omtalt i media, og gjelder bl.a. omfattende etterforskning mot nettverk av personer som er mistenkt eller siktet for overgrep mot barn, både fysiske overgrep og overgrep over internett.

De fleste embetene vurderer politiets evne og vilje til å bekjempe organisert kriminalitet som god, tilfredsstillende eller bra, mens særlig enkelte mindre embeter gir uttrykk for at politiets innsats i deres regioner i 2016 ikke har vært optimal. Ulik størrelse, organisering, kompetanse og ressurser mellom politidistriktene viser at forutsetningene for å kunne satse har vært for ulike. I den forbindelse tilføyes at politiet i 2016 var inne i en krevende omorganiseringsprosess. Erfaringsmessig fordrer fagområdet betydelige ressurser og forutsetter målrettet innsats bygd på godt analysearbeid og relevant metodebruk. Samtidig blir motiverte og kompetente etterforskningsmiljøer fremhevet som avgjørende for oppnå gode resultater.

Prioriteringen av bekjempelsen av grov narkotikakriminalitet i Vest politidistrikt fikk mye negativ oppmerksomhet høsten 2016. Hordaland statsadvokatembeter påbegynte i januar i år inspeksjon av politidistriktets seksjon for bekjempelse av organisert kriminalitet. Et sentralt element vil være å undersøke hvordan distriktet innretter seg i 2017 for å sikre god etterlevelse av sentrale prioriteringer for straffesaksbehandlingen gitt av Storting, regjering og riksadvokaten. Om rapporten gir grunn til det, vil oppfølging i nødvendig utstrekning bli tatt opp herfra med politidirektøren. Samtlige statsadvokatembeter vil for øvrig i årets mål- og prioriteringsdirektiv bli bedt om særskilt å påse etterlevelsen av de sentrale direktiver i politidistriktene i deres regioner.

Riksadvokaten ser ikke grunn nå til å foreslå iverksettelse av spesifikke tiltak i politiets innsats generelt rettet mot organisert kriminalitet. Det synes å være mange eksempler på at det utføres godt arbeid på dette feltet, men det er også ressursmessige utfordringer. Den omfattende omorganisering av politiet, og spesifikke tiltak lagt inn i det såkalte Etterforskningsløftet, bør kunne gi bedre resultater. Uansett må effekten av de store prosessene i politiet først måtte evalueres.

3.8 Oppsummering av statsadvokatenes inspeksjoner mv

I tildelingsbrevet er riksadvokaten bedt om å oppsummere statsadvokatenes inspeksjoner, eventuelt andre former for fagledelse. I den forbindelse er det angitt at det er ønskelig at riksadvokaten redegjør for hvilket bilde inspeksjonene avtegner, samt sin vurdering av måloppnåelsen og eventuelle behov for tiltak.

Foran under punkt 3.2 er det redegjort for omfanget av inspeksjonene i 2016 og for hovedtrekkene i statsadvokatenes fagledelse. Riksadvokaten vil i løpet av kort tid i eget brev til departementet kommentere straffesaksbehandlingen i politiet, herunder måloppnåelsen, jf. rapporteringskrav R1 i tildelingsbrevet.

Som det fremgår av redegjørelsen foran er sju av de tolv politidistriktene innsisert i 2016.

Inspeksjonene gir ikke grunn for riksadvokaten til å foreslå konkrete tiltak. En viser for øvrig til de korte betraktninger i punkt 3.7 siste avsnitt knyttet til innsatsen mot organisert kriminalitet. Her kan tilføyes at det i de nye politidistriktene har pågått, og pågår, omorganiseringer av straffesaksbehandlingen, samt at det gjøres personellmessige endringer i nøkkelposisjoner i dette arbeidet. Statsadvokatene har, om enn i varierende grad, gitt uttrykk for synspunkter til den lokale organisering i sin kontakt med politidistriktets ledelse. Gjennomføringen av omorganiseringen hører under Politidirektoratet og politietaten for øvrig. Riksadvokaten vil selvfølgelig bistå i den utstrekning direktoratet ser behov for.

Inspeksjonsrapportene tegner et i all hovedsak positivt bilde av straffesaksbehandlingen i politiet i 2016. Oppsummeringen i Oslo statsadvokatembeters sluttrapport er på mange måter dekkende for totalinntrykket: "Status i våre distrikter ved utløpet av 2016 er stabilt og relativt godt. Med noen få unntak går utviklingen den rette veien." I rapportene var det også for 2016 påpekt diverse avvik i distriktene og statsadvokatene har i den forbindelse stilt krav til oppfølging og for øvrig formidlet synspunkter på organisering og kvalitetssikring av arbeidet. Men dette er ikke gjort i en utstrekning som i nevneverdig grad endrer det etablerte situasjonsbilde. Det tilføyes at statsadvokatene i 2016 ikke spesifikt har gjennomført inspeksjoner av økoteamene i politiet; de er innsisert noen steder i 2016, andre steder ikke. Riksadvokaten har gjennom rapportene fanget opp noen signaler om bekymring for ressursituasjonen for disse teamene noen steder også i 2016, og vi håper politimestrene og direktoratet tar dette på alvor.

Måloppnåelsen i politiet etter sentrale parametere kommer vi som sagt tilbake til i eget brev.

3.9 Digitale straffesaker

Riksadvokaten er i tildelingsbrevet bedt om å orientere om erfaringer med digital straffesaksbehandling og iverksettelse.

Det er nå bare tre av de i alt elleve embetene som ennå ikke har gjennomført digitale aktorater. Dette gjelder to av de minste embetene – målt etter saksantall – Møre og Romsdal, Sogn og Fjordane og Nordland statsadvokatembeter. I tillegg kommer Agder statsadvokatembeter.

Fortsatt er det relativt få saker, og digital behandling har i de tilfellene da gjerne vært brukt ved langvarige hoved- eller ankeforhandlinger. I 2016 gjelder dette to økonomiske straffesaker ved Hordaland statsadvokatembeter og den såkalte Lime-saken, som gjelder arbeidsmarkeds kriminalitet og som pågikk for tingrett det meste av fjoråret. Andre eksempler på langvarige, utførte digitale aktorater er en større narkotikasak ved Vestfold og Telemark statsadvokatembeter, og som pågikk i tingrett fra påske til sommerferien, og som ankesak for lagmannsrett fra oktober til jul 2016. Hedmark og Oppland statsadvokatembeter har i 2016 utført slike aktorater i to saker som gjaldt internettrelaterte seksuelle overgrep mot barn, og hvor det var svært mange fornærmede, 108 barn i en av sakene, 38 i den andre, og store mengder databaseslag.

Tilbakemeldingene fra statsadvokatene er gjennomgående positive. Hedmark og Oppland statsadvokatembeter understreker kvalitetsmessige gevinster og økonomiske besparelser ved digital aktorering, og understreker både at opplæringen er enkel og at embetet har fått meget god støtte fra Politidirektoratets prosjekt "Digitale aktorater". Som kjent har Den høyere påtalemyndighet avgitt en statsadvokat til prosjektet. Arbeidsformen er fortsatt ny, og forberedelsene til slik aktorering kan nok oppleves krevende inntil arbeidsformen "sitter". Det er i

2016 holdt kurs ved Riksadvokatembetet for statsadvokatene i digital aktorering, og denne form for oppgaveløsning følges opp herfra.

Vi tar sikte på en utvikling i stadig større bruk av digital aktorering i Den høyere påtalemyndighet.

3.10 Påtalemyndighetens praktisering i henhold til "hurtigprosedyren" – soningsoverføring

Departementet har bedt om rapportering om påtalemyndighetens praktisering i henhold til den såkalte "hurtigprosedyren".

Prosedyren gjelder for tilfeller der dommen er på minst ett års ubetinget fengsel, og domfelte må komme fra et land som har ratifisert tilleggsprotokollen til den europeiske overføringskonvensjonen. Riksadvokaten har ikke mottatt signaler fra Kriminalomsorgen eller andre om at påtalemyndigheten ikke raskt varsler utlendingsenhet/utlendingsseksjon når dette er aktuelt.

3.11 Saker fra Riksrevisjonen

Riksrevisjonens rapport om undersøkelse av myndighetenes innsats mot arbeidsmiljøkriminalitet – Dokument 3:15 (2015-2016) – ble offentliggjort i juni 2016. Her anbefaler Riksrevisjonen at Arbeids- og sosialdepartementet

- tar opp med Justis- og beredskapsdepartementet at politiet prioriterer å etterforske arbeidsmiljøkriminalitet raskere og med bedre kvalitet, og
- i samarbeid med Justis- og beredskapsdepartementet følger opp og styrker det tverretatlige samarbeidet mot arbeidslivskriminalitet, slik at etatenes samlede virkemiddelapparat utnyttes best mulig

Undersøkelsen vil bli kommentert i riksadvokatens mål- og prioriteringsrundskriv for 2017, med påminnelse til politimestrene om deres ansvar for riktig prioritering av sakene. For øvrig inngår tiltak med sikte på generell bedring av kvalitet i etterforskningen i det såkalte Etterforsningsløftet.

Utover dette er det ikke saker fra Riksrevisjonen som foranlediger omtale herfra.

3.12 Tidstyver

Riksadvokatembetet og alle underliggende embeter har fortsatt arbeidet med å identifisere og søkt å fjerne tidstyver. I 2016 er det gjennomført følgende tiltak:

Undersøkellesverktøy

I 2016 gjennomførte som kjent Den høyere påtalemyndighet en omfattende kvalitetsundersøkelse vedrørende etterforskning ved mishandling i nære relasjoner og grove voldtekter.

Et web-basert undersøkelsesverktøy ble anskaffet for å sikre en valid undersøkelse, samt forenkle og effektivisere hvordan etaten gjennomfører metodisk analyse av omfattende datainnhenting. Uten dette verktøyet ville slike undersøkelser ikke latt seg gjennomføre i et så stort omfang, gitt de samme ressurser.

Undersøkelsesverktøyet har også blitt anvendt ved arbeidsmiljøundersøkelse i Rogaland, brukerundersøkelse mot domstolene, påmelding ved kurs og seminarer, samt andre bruksområder ved de lokale embetene.

Effektivisering av arbeidsprosesser

Riksadvokaten har som mål å effektivisere og – til en viss grad – standardisere administrative arbeidsprosesser i etaten, og har i løpet av 2016 utarbeidet og standardisert rutiner og veiledere innenfor kommunikasjon, kompetanse, anskaffelser, sykefravær, og virksomhetsstrategi.

I 2016 startet også arbeidet med å kartlegge arbeidsoppgavene knyttet til kontorteknisk støtte ved Riksadvokatembetet. Målet er å sikre at den knapt bemannede administrasjonen har nødvendig kompetanse og dermed være mindre sårbar ved turnover og fravær.

Digital arbeidsplass

Som en del av prosjektet "*effektivisering av arbeidsprosesser*" har riksadvokaten en målsetting om økt digitalisering. Anskaffelse av nye hjemmesider og intranett, samt nye rutiner for elektronisk utsendelse av rundskriv og publikasjoner, har vært oppmerksomhetsområder i 2016. Forarbeidet til anskaffelse av nye nettsider er gjennomført, men dette har dessverre blitt utsatt til 2017 i påvente av nødvendig IKT-teknisk informasjon fra Politidirektoratet og politiets IKT-tjenester.

Den høyere påtalemyndighet har startet opplæring i bruk av nasjonalt BL og digitale aktorater. Høsten 2016 ble det gjennomført to kurs ved riksadvokatens lokaler i tillegg til én til én opplæring ved de lokale embetene. Totalt ble det gjennomført rundt 20 digitale aktorater i 2016.

For å sikre en god implementering av nasjonalt BL er det etablert en ressursgruppe bestående av både statsadvokater og kontoransatte. Gruppen deltar i opplæring og systemtesting ved Politidirektoratet og har som oppgave å sikre at de tekniske løsningene i nasjonal BL inkluderer på tilfredsstillende måte Den høyere påtalemyndighets bruksområder så vel som bruksområdene til politiet.

Helelektronisk arkiv og journalsystem

Riksadvokatembetet vurderer fortløpende mulighetene for overgang til helelektronisk administrativt arkiv. Dagens arkivsystem er utdatert og støttes ikke av oppgradert versjon av Microsoft Office. Vi har blitt informert om at Politidirektoratet har som målsetting å oppgradere sin nåværende office-pakke i løpet av sommeren 2017. Dette innebærer at Den høyere påtalemyndighet raskt vil komme i en situasjon hvor det administrative systemet ikke lenger vil være operativt. Riksadvokaten har derfor som målsetting å gå over til nytt web-basert arkiv og journalsystem i løpet av 2017, selv om det vil utløse betydelige kostnader.

3.13 Personalpolitikk og likestilling

I henhold til tildelingsbrev for 2016 fra Justis- og beredskapsdepartementet redegjøres det for likestilling i tråd med veilederen "Statlig virksomheters likestillingsredegjørelser etter effektivitets- og rapporteringsplikten":

I Den høyere påtalemyndighet er det 108 statsadvokatstillinger og 65,95 kontorstillinger. Som nevnt er 54,29 % av statsadvokatene og 94 % av de kontoransatte kvinner. Samtlige kontor- og administrasjonssjefer ved embetene er kvinner.

I årsrapporten for 2015 ble det gjort rede for ulike *barrierer* for likestilling. Skjevfordeling av kjønn innenfor en stillingskategori og strenge krav til skriftlig og muntlig norsk ble vurdert som mulige barrierer. Dette er gjeldende også for 2016.

Statsadvokater

Pr i dag har Den høyere påtalemyndighet 19 konstituerte statsadvokater, hvorav 8 er i faste stillingshjemler og 11 er vikariater. Av de konstituerte statsadvokatene er 58 % kvinner, hvilket er et bilde av utviklingen hvor stadig flere kvinner synes å søke seg til disse stillingene. På sikt vil dette også naturlig nok utvilsomt medføre en høyere andel kvinner blant embetslederne.

I 2016 ble utlyst én embetslederstilling, to faste statsadvokatstillinger og tre konstitusjoner. Totalt mottok etaten 40 søknader hvorav 28 var kvinner og 33 var menn. En av konstitusjonene ble trukket, og ved de fire andre ble det ansatt 3 kvinner og en mann. Ved Vestfold og Telemark statsadvokatembeter ble det ansatt kvinnelig embetsleder. I 2016 var altså 80 % av de nyansatte statsadvokatene kvinner. Dette styrker konklusjonen fra foregående år om at et generasjonsskifte har jevnet ut skjevfordelingen blant kjønn innenfor statsadvokatgruppen.

Ved stillingsgruppen embetsleder er det fortsatt en skjevfordeling idet 10 av 11 er menn, i tillegg til at riksadvokaten, assisterende riksadvokat og to nestledere er menn. Dette er i all hovedsak en konsekvens av liten utskifting av ledere. Det er åpenbart ikke behov for ytterligere tiltak utover en bevist rekrutteringspolitikk for å sikre jevn kjønnsfordeling blant denne gruppen.

Kontoransatte

En tilsvarende utvikling er det ikke ved nyansettelser av kontorpersonell, og her forventes heller ingen vesentlig endringer. I 2016 ble det utlyst syv administrative vikar- og konsulentstillinger. Totalt mottok etaten 259 søknader hvorav 57 var menn og 202 var kvinner. Av disse ble det ansatt to menn og fem kvinner.

Fravær av mannlige, kompetente søkere til administrative stillinger må man påregne vil vedvare. Likefullt må det vurderes ulike tiltak for om mulig å øke mannsandelen i de administrative stillingene. Et tiltak kan være å benytte mannlige vikarer, og vurdere om disse bør innstilles i faste stillinger som blir ledige.

Aktivitetsplikten

Aktivitetsplikten stiller krav om å innfri statens mål om 40 % kvinnelig ledelse, samt sikre likebehandling for uttak av senioruke, foreldrepermisjon og mulighet til å delta på kompetansehevende tiltak.

Totalt er kvinner representert i overkant av 50 % av lederstillingene i Den høyere påtalemyndighet, og man er med dette godt innenfor statens mål. Det er likevel av betydning at samtlige administrative ledere er kvinner og 10 av 11 embetsledere er menn. Like fullt er det vår vurdering at det ikke er behov for ytterligere aktivitetstiltak.

I 2016 ble det tatt ut 154,5 seniordager, hvorav kvinner tok ut 133,5 dager og menn 21 dager. Antallet medarbeidere som har rett til seniordager er 9 kvinner og 10 menn. Totalt har 4 menn og 8 kvinner benyttet seg av seniordager etter HTA 5,9. Ser en nærmere på statistikken så er det i hovedsak kvinnelige kontoransatte som benytter seg av slike dager.

I 2016 har fire kvinner hatt nedkomstpermisjon og én mann har tatt ut 10 dager omsorgspermisjon ved fødsel. Ingen har tatt ut ammepermisjon med lønn.

3.14 Kontakten mellom brukerne og forvaltningen

Brukerundersøkelse

Med utgangspunkt i pålegg om brukerundersøkelse ble det besluttet å sende ut en digital spørreundersøkelse til lagmannsrettene og tingrettene hvor en ber om tilbakemelding på *oppgaveløsningen* til Den høyere påtalemyndighet i domstolene. Undersøkelsen gjennomføres tidlig i 2017.

Lærling

I 2016 ansatte Oslo statsadvokatembeter en kontorfaglæring. Det blir fortløpende vurdert om Den høyere påtalemyndighet har mulighet til å tilsette ytterligere læringer.

Del 4. Styring og kontroll i virksomheten

Riksadvokaten mottar tertialvise rapporteringer om straffesaksbehandlingen og den økonomiske situasjonen fra embetene. Hvert kvartal rapporteres oppfølgingen av sykefraværet og årlig rapporteres om IA-arbeid og HMS-arbeid ved det enkelte embete. Ved behov iverksettes tiltak. Embetenes rapportering følges også opp i egne styringsdialogmøter med embetene. Fra og med 2016 ble disse styringsdialogmøtene avviklet i løpet av våren. Ved behov gjennomføres også et styringsdialogmøte mot slutten av året. I tillegg rapporterer embetene til riksadvokaten om gjennomførte inspeksjoner i politidistriktene, og det gis tilbakemeldinger om funnene.

Minimum to ganger i året kaller riksadvokaten inn alle embetslederne til møte for gjennomgang av viktige saker for styringen av embetet. Administrasjonssjefen har tilsvarende to møter pr år med kontorsjefene.

Én gang pr år samler riksadvokaten alle statsadvokatene til et såkalt statsadvokatmøte med ulike temaer, herunder faglig påfyll og gjennomgang av nye regler og retningslinjer på straffesaksområdet. Møtets varighet er tre dager og følges opp med et skriftlig referat. Som følge av den økonomiske situasjonen i 2016 ble møtet kun avholdt over to dager og lagt til Gardermoen i stedet for Trondheim. De kontoransatte har sine egne fagdager over to dager.

Etatens økonomistyring skjer i henhold til Statens økonomireglement, og det er utarbeidet egen instruks fra riksadvokaten til statsadvokatene om økonomiforvaltningen i Den høyere påtalemyndighet. Rutinene er bl.a. at ingen kan godkjenne sine egne utgifter eller bestillinger, og det skal alltid være to som godkjenner en utbetaling.

Riksadvokatembetet gjennomførte i løpet av 2016 risikovurdering av måloppnåelsen, personellsikkerhet og informasjonssikkerhet på et overordnet nivå.

Alle embeter har adgangskontroll til sine lokaler. Alle embeter skal ha utarbeidet egne beredskapsplaner og internkontrollrutiner som tilfredsstiller kravene i politiregisterloven.

Risikostyring tas opp i riksadvokatens embetsleder- og etatsstyringsmøter. I årsrapporten er embetene bedt om å redegjøre for arbeidet med risikostyring og internkontroll. Alle embeter

inklusive Riksadvokatembetet utarbeider årlige virksomhetsplaner hvor risikofaktorer identifiseres.

Ved Riksadvokatembetet er man opptatt av å redusere risikoen for at mål ikke nås, blant annet ved ukentlig oppfølging av egne statsadvokaters arbeid med straffesaker og tilsvarende er det ukentlige møter med fordeling av arbeidsoppgaver blant funksjonærene.

For at Den høyere påtalemyndighet skal oppfylle mål- og resultatkravene, er tilstrekkelig bemanning med nødvendig kompetanse en avgjørende faktor. Arbeidsoppgavene er for en stor del gitt, og kan ikke dimensjoneres i forhold til disponible ressurser. Kapasitetshenleggelser vil for eksempel ikke kunne skje i vår etat. En viktig risikofaktor er derfor at det kan oppstå situasjoner med for stor arbeidsbelastning for enkeltpersoner. Et avgjørende tiltak for å bringe risikoen forbundet med sårbar personellressurs til et så lavt nivå som mulig, ville være økt bemanning.

Embetene er også opptatt av raske tilsettinger for å unngå økt belastning på resten av medarbeiderne gjennom vakanser. Økt bruk av politiaktorer kan være et virkemiddel i perioder med høy belastning. Oppfølging av straffesaksbehandlingen i politiet for å sikre at politiets arbeid har tilstrekkelig kvalitet, oppgis fra statsadvokatembetene å være et viktig tiltak for å bedre egen arbeidssituasjon.

Alle ansatte i Den høyere påtalemyndighet skal tilbys årlige medarbeidersamtaler som blant annet er et godt sikkerhetsnett for å fange opp personell som har behov for å regulere arbeidsbyrden for å unngå sykdom/utbrenthet.

En betydelig risikofaktor har vært knyttet til manglende muligheter for å tilby konkurransedyktig lønn til dyktige og godt kvalifiserte medarbeidere. Gjennom budsjetttildelingene for 2014 og 2015 har etaten kunnet øke statsadvokatenes lønn til omtrent samme nivå som tingrettsdommerne ved de lokale forhandlingene, hvilket er meget gledelig. Dette har allerede gitt resultater i lavere turnover og gode medarbeidere blir i sine embeter. Lønnsjusteringene har også medført godt kvalifiserte søkere til ledige stillinger, hvilket medvirker til at den høye kvaliteten som preger etaten, fortsatt kan opprettholdes.

En ytterligere risikofaktor for at embetene ikke skal nå virksomhetens mål er manglende oppdatering/utvikling av kompetanse. De senere år har budsjettsituasjonen kun tillatt at det settes av svært beskjedne midler til felles kompetanseutvikling for statsadvokatene. Dette er meget uheldig. Arbeidsmengden ved det enkelte embete kan også stå i veien for tid til kompetanseutvikling. De fleste statsadvokatene har likevel fått et visst kompetansepåfyll gjennom året via tiltak iverksatt ved de enkelte embeter og ved riksadvokatens årlige statsadvokatmøte.

Den høyere påtalemyndighet behandler personsensitive opplysninger og for å sikre at opplysninger ikke kommer på avveie må alle ansatte undertegne taushetserklæringer. Ansatte som skal behandle graderte dokumenter blir sikkerhetsklarert. Det er også utarbeidet retningslinjer for IKT-sikkerhet. Graderte dokumenter oppbevares i egne brannsikre safer og journalføres i egen protokoll. Opplysninger om sikkerhetsklareringer oppbevares i eget låsbart arkiv og føres også i særskilt protokoll. Det samme gjelder personalarkiv. Øvrige dokumenter oppbevares i forskriftsmessige

låsbare arkiv. Ved Oslo statsadvokatembeter er det installert såkalt ”sikker utskrift” på skriverne.

For statsadvokatembetene er statistikkene i BL/PAL nå kvalitetssikret og gir god styringsinformasjon. Embetene opplyser at den enkelte statsadvokat pålegges å ha løpende oppfølging av egne saker i PAL. I tillegg følger embetslederne med på den enkeltes portefølje slik at saker kan omfordeles dersom saksbehandlingstiden blir for lang. Feil i statistikkene forekommer fortsatt og utgjør en viss risikofaktor hva gjelder ressursdisponering. Dobbelberammelser og aktorbytte nevnes spesielt av Oslo statsadvokatembeter som en vesentlig risikofaktor for at det oppstår for stor arbeidsbelastning for enkeltpersoner.

Forebygging av sykdom og skader ved å sikre lokaler og arbeidsstasjoner er et viktig tiltak for å redusere sårbarheten ved fravær. Det er stor oppmerksomhet om dette i etaten. Fra Rogaland statsadvokatembeter blir belastningene ved større hovedforhandlinger nevnt som en risikofaktor for sykefravær. Styrking av ledelsen ved dette embetet gjennom opprettelse av nestleder nevnes som en positiv faktor for måloppnåelse.

Det er også et ønske om å legge arbeidsforhold med mer bedre til rette for ansatte i de forskjellige livsfasene. Dette vanskeliggjøres både som følge av organiseringen med få ansatte pr embete og en budsjettsituasjon hvor det ikke er mulig å kompensere livsfaseordninger med ekstra bemanning.

Flere embeter oppgir også stabiliteten i datasystemene som driftes av politiets IT-tjenester som en risikofaktor for måloppnåelsen.

Dokumenter skannes og lagres elektronisk eller i brannsikre skap for å sikre seg i tilfelle brann mv. Gode dataprogrammer gir også mer effektiv tidsbruk. Den høyere påtalemyndighet anskaffet i 2011 elektronisk arkiv- og journalføringssystem for administrative saker som har før til mer effektiv bruk av ressursene, samtidig som dokumenter sikres ved elektronisk lagring. I løpe av 2017 vil programvaren fornyes og intensjonene i digitaliseringsrundskrivnet vil bli søkt oppfylt ved helelektronisk utsendelse og signering.

Den høyere påtalemyndighet hadde også i 2016 en utfordrende budsjettsituasjon, og embetene ble derfor tett fulgt opp hva gjelder resultater og prognoser gjennom året. På grunn av budsjettsituasjonen er en praktisk viktig ”sikkerhetsventil” at embetene kan søke tilleggsbevilgning fra en sentral reserve ved uventede utgifter til aktorater eller hvor refusjoner fra NAV ikke dekker fullt ut utgifter til vikar ved sykefravær og foreldrepermisjoner. De siste årene har størrelsen på denne reserven vært lavere enn ønskelig.

Del 5. Vurdering av framtidsutsikter

Bevilgende myndigheters satsing på Den høyere påtalemyndighet i 2014, 2015 og 2016 er meget gledelig. Riksadvokaten har uttrykt stor anerkjennelse til Justis- og beredskapsdepartementet for det arbeid som derfra er nedlagt for å muliggjøre denne utviklingen. Det er vår klare intensjon – og forventning – at satsingen skal gi bedret oppgaveløsning i vår etat; ikke at flere og bedre betalte medarbeidere utfører det samme arbeid som tidligere.

Oppgavene og utfordringene er mange. Politiets struktur endres, det vil ha betydning for vår organisering. Det skal gjennomføres en påtaleanalyse, den vil kunne innvirke på vår oppgaveløsning og organisering.

Etterforskingssituasjonen i politiet skal endres. I dette arbeidet står nødvendigvis Den høyere påtalemyndighet sentralt. Det er bl.a. vår oppgave å klargjøre ulike kvalitetskrav ved denne viktige delen av politiets oppgaveløsning. Politiets arbeidsmetodikk vil bli endret. Det vil også berøre oss.

Politidirektoratet går tynge enn tidligere inn i politiets etterforskningsfunksjon med større interesse for arbeidsmetodikk, organisering og resultater. Det er en utvikling vi hilser velkommen, men som nødvendiggjør et større engasjement fra vår etat og klargjøring av ulike roller og ansvar. Det kan ikke være tvil om at i den situasjon norsk politi vil være i kommende år, er statsadvokatenes og riksadvokatens fagledelse av vesentlig betydning for en adekvat og riktig utvikling for så vidt gjelder behandlingen av straffesaker. Vår forventning vil være preget av en kvalitetsmessig tilnærming og vurdering av hvilke krav som må og skal stilles ved en oppgaveløsning som også innebærer utøvelse av makt mot egne borgere. Påtalemyndigheten skal hegne om, og utvikle, rettsstaten.

Foruten å utvikle faglederrollen ytterligere, skal statsadvokatene bedre sin måloppnåelse slik at de fastsatte mål nås. I tillegg må vi bidra til at den negative utviklingen med stadig lengre rettssaker reverseres. For mange saker tar i dag for lang tid. Spissformulert kan man kanskje hevde at myndighetenes oppgave i dag er å lage regelverk som verner enkeltpersoner mot overlast, og samtidig på en rekke områder utformer en strengere kriminalpolitikk i et stadig mer komplekst samfunn. Som intet annet felt kan man si at strafferetten- og straffeprosessen vil måtte vekte og balansere hensyn som trekker i ulike retninger. Denne oppgaven er kanskje den største utfordringen for norske myndigheter innenfor norsk strafferettspleie og straffeprosess i det kommende tiår. Enkelt saker av alvorlig karakter får stor oppmerksomhet. Politikere utfordres; handlekraft må vises. Lovgivningsendringer kan langt på veg fremstå som ”gratis”, og kan bære bud om handling og kraft. Det kan synes som om forholdet mellom budsjettprosesser og lovgivningsprosesser leder til at økonomisk og administrative konsekvenser av lovforslag undervurderes eller underkommuniseres. Men refleksjoner, gode overveielser og nyttebetraktninger er av avgjørende betydning slik at man ikke i den gode saks tjeneste underminerer rettsstaten. Det gode og forstandige lederskap blir viktigere enn noen gang, demokratiet er i seg selv ingen garantist for rettsstaten. Men rettsstaten er etter vår oppfatning en grunnleggende forutsetning, både for demokratiet og for ivaretagelse av menneskerettighetene. Myndighetene må selvsagt beskytte sine borgere på adekvat måte. Uten tilstrekkelig sikkerhet i sårbare demokratier, ingen frihet!

Det er under iakttakelse av perspektiver som dette Den høyere påtalemyndighet skal utføre sin viktige funksjon. I skjæringspunktet mellom politikk og fag har vi en krevende rolle. Vår oppgaveløsning er utvilsomt på rett veg, men vi kan og vil bli bedre.

Del 6. Årsregnskap

6.1 Ledelseskommentar årsregnskapet 2016

Formål

Den høyere påtalemyndighet består av Riksadvokatembetet og 11 underliggende statsadvokatembeter. Vår etat skal bidra til redusert kriminalitet i Norge ved adekvat fagledelse av politiet og målrettet og effektiv straffesaksbehandling. Kravene til høy kvalitet og rettssikkerhet skal ivaretas. Det administrative ansvaret for Den høyere påtalemyndighet tilligger riksadvokaten. Her avgjøres også spørsmål om tiltale i de alvorligste straffesakene fra hele landet. Den høyere påtalemyndighet er et ordinært statlig forvaltningsorgan som fører regnskap i henhold til kontantprinsippet slik det fremgår av prinsippnoten til årsregnskapet. Årsregnskapet utgjør del 6 i årsrapporten til Justis- og beredskapsdepartementet.

Bekreftelse

Årsregnskapet er avgitt i henhold til bestemmelser om økonomistyring i staten, rundskriv R-115 fra Finansdepartementet og krav fra Justis- og beredskapsdepartementet i instruks om økonomistyring. Riksadvokaten mener årsregnskapet gir et dekkende bilde av virksomhetens bevilgninger, regnskapsførte utgifter, inntekter, eiendeler og gjeld.

Vurderinger av vesentlige forhold

Den høyere påtalemyndighet hadde i 2016 til disposisjon 216,869 mill. kr eksklusive refusjoner, inklusive kompensasjon for lønnsoppgjøret og overført mindreforbruk fra 2015, jf. note A.

Etaten ble også tildelt midler fra Justis- og beredskapsdepartementet på kap. 0400, post 01 pålydende kr 1 269 305 til dekning av lønn og tilhørende utgifter for lederen av straffeprosessutvalget, som til daglig er førstestatsadvokat ved Riksadvokatembetet. I tillegg er det mottatt en belastningsfullmakt fra Politidirektoratet på til sammen kr 2 045 766, jf. bevillingsrapporteringen. En medarbeider ved Oslo statsadvokatembeter var hele året lånt ut til Politidirektoratet for å arbeide med tilrettelegging for digital straffesaksbehandling. En medarbeider fra Kripos var deler av året lånt ut til Riksadvokatembetet og det forelå avtale om at Kripos skulle dekke deler av lønnen. I tillegg er det bevilget midler over Politidirektoratets budsjett til arbeidsgruppe som skal gjennomgå den såkalte "Trans Ocean-saken" i et læringsperspektiv. Det ble i utgangspunktet satt av 1,5 mill. kr til arbeidsgruppen. I 2016 ble det benyttet 0,672 mill. kr. De resterende midler søkes overført til 2017.

Mindreforbruket i 2016 på kap. 0445 på kr 4 571 642, søkes overført til 2017. Det vises til note B. Mindreforbruket skyldes i hovedsak både planlagte og ikke planlagte vakanser, samt lavere reiseutgifter enn antatt. Ca. 1 mill. kr av mindreforbruket gjelder utgifter som var planlagt utgiftsført i 2016, men som først kommer til utbetaling i 2017.

Det ble utgiftsført til sammen kr 212 297 358 på utgiftskapittel 0445. Av dette utgjør lønn og sosiale utgifter kr 172 342 607 (81,2 %) mot kr 151 979 367 (79,59 %) i 2015. Økningen på 1,6 prosentpoeng skyldes at det i 2015 ble tildelt ekstra midler til økning av statsadvokatenes lønn med 6,4 mill. kr. Årsvirkningen i 2016 var på 19,8 mill. kr. I tillegg mottok etaten kompensasjon for lønnsoppgjørene i 2016 med 3,4 mill. kr. Som følge av vakanser var økningen i lønnsutgifter noe lavere enn summen av ovennevnte justeringer.

Andre driftsutgifter er holdt på samme nivå som foregående år, og det utøves streng budsjettdisiplin i etaten.

Mellomværende med statskassen utgjorde kr 8 828 716. Oppstillingen av artskontorrapporteringen viser hvilke eiendeler og gjeld mellomværendet består av. Foruten rapportert mellomværende med statskassen, har Den høyere påtalemyndighet en leverandørgjeld på kr 803 242, annen kortsiktig gjeld på kr 188 433 samt en kundefordring på kr 8 826 som ikke fremkommer som en utgift i årsregnskapet, jf. note 8 sammenheng statskassen.

Tilleggsopplysninger

Riksrevisjonen er ekstern revisor og skal bekrefte årsregnskapet for Den høyere påtalemyndighet. Årsregnskapet er ikke ferdig revidert per dags dato, men revisjonsberetningen skal foreligge innen 1.mai 2017.

Ønskes ytterligere informasjon står vi selvsagt til disposisjon.

Oslo, 22. februar 2017

Tor-Aksel Busch
riksadvokat

6.2 Prinsippnote årsregnskapet

Årsregnskap for Den høyere påtalemyndighet er utarbeidet og avlagt etter nærmere retningslinjer fastsatt i bestemmelser om økonomistyring i staten (heretter kalt bestemmelsene). Bestemmelsene er datert 12. desember 2003 med endringer, senest 5. november 2015. Årsregnskapet er i henhold til krav i bestemmelsene punkt 3.4.1, nærmere bestemmelser i Finansdepartementets rundskriv R-115.

Bevilgningssrapporteringens oppstilling omfatter øvre del med selve rapporteringen og en nedre del som viser beholdninger virksomheten står rapportert med i kapitalregnskapet. Oppstillingen av artskontorrapporteringen har en øvre del som viser hva som er rapportert til statsregnskapet etter standard kontoplan for statlige virksomheter, og en nedre del som viser grupper av kontoer som inngår i mellomværende med statskassen.

Bevilgningsrapporteringen og artskontorrapporteringen er utarbeidet med utgangspunkt i bestemmelsene punkt 3.4.2 – grunnleggende prinsipper for årsregnskap:

- a) Regnskapet følger kalenderåret
- b) Regnskapet inneholder alle utgifter og inntekter for regnskapsåret
- c) Utgifter og inntekter er ført i regnskapet med brutto beløp
- d) Regnskapet er utarbeidet i tråd med kontantprinsippet

Oppstillingene av bevilgnings- og artskontorrapportering er utarbeidet etter de samme prinsippene, men gruppert etter ulike kontoplaner. Prinsippene korresponderer med krav i bestemmelsene punkt 3.5 om hvordan virksomhetene skal rapportere til statsregnskapet. Sumlinjen "Netto utgifter rapportert til bevilgningsregnskapet" er lik i begge oppstillingene.

Alle statlige virksomheter er som kjent tilknyttet statens konsernkontoordning i Norges Bank i henhold til krav i bestemmelsene punkt 3.7.1. Retningslinjer for virksomhetens tilgang til oppgjørskontoer i Norges bank og arbeidskontoer i banken er fastsatt i Finansdepartementets rundskriv R-104.

6.3 Bevilgningsrapporteringen

Bevilgningsrapporteringen viser regnskapstall som Den Høyere påtalemyndighet har rapportert til statsregnskapet. Det stilles opp etter de kapitler og poster som Den høyere påtalemyndighet har fullmakt til å disponere. Oppstillingen viser alle finansielle eiendeler og forpliktelser etaten står oppført med i statens kapitalregnskap. Kolonnen samlet tildeling viser hva virksomheten har fått stilt til disposisjon i tildelingsbrev for sitt utgiftskapittel 0445.

Utgiftene knyttet til mottatte belastningsfullmakter er bokført og rapportert til statsregnskapet og vises i kolonnen for regnskap 2016. Fra 1. januar 2015 ble som kjent nettoføringsordningen for merverdiavgift innført som en administrativ ordning innenfor statsforvaltningen. Utgiftskapittel 1633 viser bokført merverdiavgift i henhold til bestemmelsene i rundskriv R-116 av 12. mars 2015.

Det er ikke avgitt belastningsfullmakter fra Den høyere påtalemyndighet i 2016.

6.4 Artskontorrapporteringen

Artskontorrapporteringen viser regnskapstall Den høyere påtalemyndighet har rapportert til statsregnskapet etter standard kontoplan for statlige virksomheter. Den høyere

påtalemyndighet har en trekkrettighet for disponible tildelinger på konsernkonto i Norges bank. Tildelingene skal ikke inntektsføres og vises derfor ikke som inntekt i oppstillingen.

Note 8 til artskontorapporteringen viser forskjeller mellom avregning med statskassen og mellomværende med statskassen.

6.5 Om de enkelte embeter

Oslo statsadvokatembeter har hatt god økonomistyring og benyttet fullt ut de bevilgede midler på 70,2 mill. kr.

Hedmark og Oppland statsadvokatembeter har også hatt god kontroll og har et mindreforbruk på kr 63 402 som skyldes avkortede aktoater.

Vestfold og Telemark statsadvokatembeter fikk et mindreforbruk på kr 89 754, som skyldes en vakanse.

Agder statsadvokatembeter har hatt god økonomistyring og hadde et mindreforbruk på kr 296 738 som hovedsakelig skyldes sykefravær med tilhørende refusjoner, uten at vikar ble tilsatt.

Rogaland statsadvokatembeters regnskap viser et mindreforbruk på kr 550 188 ved årsslutt. Hovedsaklig skyldes mindreforbruket sykefravær og tilhørende refusjoner, uten at vikarer ble tilsatt.

Hordaland statsadvokatembeter har et mindreforbruk på kr 281 377, som i hovedtrekk skyldes vakanser.

Møre og Romsdal, Sogn og Fjordane statsadvokatembeter hadde et mindreforbruk på kr 223 494 som følge av at en statsadvokatstilling sto ledig i 1,5 måneder.

Trøndelag statsadvokatembeter har hatt god økonomistyring i 2016 og endte med et beskjedent mindreforbruk.

Nordland statsadvokatembeter hadde et mindreforbruk på kr 281 094 som i hovedsak skyldes vakanse i en statsadvokatstilling i tre måneder.

Troms og Finnmark statsadvokatembeters regnskap viser et mindreforbruk på kr 98 319. Mindreforbruket skyldes flere ulike poster.

Det nasjonale statsadvokatembetet hadde et mindreforbruk på kr 196 402, hvilket delvis skyldes refusjoner som ble mottatt tidligere enn beregnet og delvis skyldes lavere reisevirksomhet enn antatt.

Riksadvokatembetet endte opp med et mindreforbruk på kr 699 657 hvilket utgjør 2,4 % av midlene som var stilt til rådighet. Mindreforbruket skyldes i hovedsak nødvendige vakanser.

Riksadvokatens utgifter ble kr 92 313 lavere enn budsjettert og skyldes flere ulike poster.

6.6 Sentrale avsetninger i 2016

- IKT-utgifter til PDMT for drift betales av sentral avsetning for hele Den høyere påtalemyndighet. Utgiftene ble i 2016 kr 21 684 lavere enn budsjettet.
- IKT-utgifter til linjeleie betales også av sentral avsetning for hele Den høyere påtalemyndighet. Utgiftene ble i 2015 kr 93 757 høyere enn budsjettet.
- Etterutdanningsrådets utgifter ble kr 37 367 lavere enn budsjettet.
- Kunngjøring av alle statsadvokatembeter betales av sentral avsetning. I 2016 var det satt av kr 110 000 til dette formålet, mens det var nødvendig kun å bruke kr 38 185.
- Regningen for yrkesskadeforsikring betales også av sentral avsetning.
- Det er avsatt en post til dekning av bl.a. reiseutgifter for ansatte som deltar i sentralt nedsatte råd og utvalg. I 2016 ble det brukt kr 30 723 til slike refusjoner.
- Den høyere påtalemyndighet anskaffet i 2011 et elektronisk arkiv og journalsystem for administrative saker. Det påløper årlig lisens og vedlikeholdsutgifter til dette. I 2016 medgikk kr 106 837 mindre enn avsatt. Utgifter til avlevering av materiale til Riksarkivet var planlagt, men arbeidet ble ikke utført.
- Den høyere påtalemyndighet er fullservicekunde for lønns- og regnskapstjenester hos Direktoratet for Økonomistyring. Utgiften for dette var i 2016 kr 173 839 hvilket er kr 42 839 mer enn avsatt.
- Det abonneres på Rettsdata elektronisk til alle statsadvokatene og utgiften i 2016 var på kr 98 131. Normalt koster ett års abonnement ca. kr 400 000. Som følge av at det ble inngått ny avtale med forskuddsleie i 2015 gjensto kun ¼ til betaling i 2016.
- I 2014 ble det anskaffet og igangsatt felles tidsregistreringssystem for alle ansatte i Den høyere påtalemyndighet. Det påløper årlig lisens og vedlikeholdsutgifter til dette.
- I 2015 inngikk Den høyere påtalemyndighet avtale med et firma om mulighet for elektronisk rekruttering. Utgifter til dette er avsatt sentralt.
- Det var avsatt en generell reserve, bl.a. knyttet til aktorater på kr 331 000. I løpet av året ble reserven styrket med kr 828 000, mens kr 340 000 tildelt embeter som søkte om styrking av budsjettet.
- Det ble i 2016, som følge av knappe midler til disposisjon, satt av sentrale midler til gjennomføring av en forkortet versjon av statsadvokatmøtet og et svært nøkternt minimumsarrangement for de kontoransatte. Dette er viktige arrangementer for påfyll av kompetanse for begge grupper.
- Med tanke på bl.a. gjennomføring av brukerundersøkelser og arbeidsmiljøundersøkelser ble det i 2016 anskaffet programvare for slike undersøkelser.

- Det er behov for å modernisere Den høyere påtalemyndighets hjemmesider og å opprette en egen intranettløsning. Midler ble avsatt til dette i 2016. Den høyere påtalemyndighet er avhengig av drifting av sine IKT-programmer via Politiets IT-systemer (PIT). Som følge av PIT's problemer med Basisløsningen høsten 2016 hadde de ikke anledning til å gi ut de nødvendige tekniske spesifikasjonene til en anbudsrunde, og midlene som var avsatt overføres til 2017.
- Den høyere påtalemyndighet betaler en årlig medlemskontingent til " International Association of Prosecutors".

6.7 Regnskapsoppstillinger og noter til regnskapet

Se vedlegg 1.

Virkomhet: JB - Den høyere påtalemyndighet

VEDLEGG 1
Rapport kjørt: 07.02.2017

Oppstilling av bevilgningsrapportering 31.12.2016

Utgiftskapittel	Kapittelnavn	Post	Posttekst	Note	Samlet tildeling	Regnskap 2016	Merutgift (-) og mindregift
0445	Driftsutgifter	01		A, B	216 869 000	212 297 358	4 571 642
0400	Driftsutgifter Justis- og Beredskapsdepartementet	01		B	0	1 269 305	-1 269 305
0440	Straffesaksprosjekt POD	01		B	0	2 045 766	-2 045 766
1633	nettoordning for mva i staten	01			0	3 243 483	
Sum utgiftsført					216 869 000	218 855 912	

Inntektskapittel	Kapittelnavn	Post	Posttekst	Samlet tildeling*	Regnskap 2016	Merinntekt og mindreinntekt(-)
5309	Tilfeldige inntekter	29		0	233 355	
5700	Motkonto AGA	72		0	20 880 194	
Sum inntektsført				0	21 113 549	
Netto rapportert til bevilgningsregnskapet						
Kapitalkontoer					197 742 363	
60056801	Norges Bank KK /innbetalinger				6 120 374	
60056802	Norges Bank KK/utbetalinger				-204 446 266	
704460	Endring i mellomværende med statskassen				583 530	
Sum rapportert					0	

Beholdninger rapportert til kapitalregnskapet (31.12)						
					31.12.2016	31.12.2015
704460	Mellomværende med statskassen				-8 828 716	-9 412 246
						Endring
						583 530

Virksomhet: JB - Den høyere påtalemyndighet

Note A Forklaring av samlet tildeling utgifter			
Kapittel og post	Overført fra i fjor	Årets tildelinger	Samlet tildeling
44 501	2 492 000	210 979 000	213 471 000
44 501		3 398 000	3 398 000
Samlet		214 377 000	216 869 000

Note B Forklaring til brukte fullmakter og beregning av mulig overførbart beløp til neste år

Kapittel og post	Stikkord	Merutgift(-)/ mindre utgift	Utgiftsført av andre iht. avgitte belastnings- fullmakter(-)	Merutgift(-)/ mindreutgift etter avgitte belastnings- fullmakter	Merinntekter / mindreinntekter(-) iht. merinntektsfullmakt	Omdisponering fra post 01 til 45 eller til post 01/21 fra neste års bevilgning	Innsparinger(-)	Sum grunnlag for overføring	Maks. overførbart beløp *	Mulig overførbart beløp beregnet av virksomheten
44 501		4 571 642		4 571 642				4 571 642	10 718 850	4 571 642
*Maksimalt beløp som kan overføres er 5% av årets bevilgning på driftspostene 01-29, unntatt post 24 eller sum av de siste to års bevilgning for poster med stikkordet "kan overføres". Se årlig rundskriv R-2 for mer detaljert informasjon om overføring av ubrukte bevilgninger.										

Forklaring til bruk av budsjettfullmakter

Mottatte belastningsfullmakter

Den høyere påtalemyndighet har fra Justis- og beredskapsdepartementet mottatt et tildelingsbrev pålydende kr 1 269 305 for belastning på kapittel 0400, post 01. Virksomheten har benyttet hele belastningsfullmakten
Den høyere påtalemyndighet har fra Justis- og beredskapsdepartementet mottatt et tillegg til tildelingsbrev pålydende kr 1 500 000 for belastning på kapittel 0440, post 01. Virksomheten har benyttet kr 672 562.
Den høyere påtalemyndighet har fra Politidirektoratet mottatt en belastningsfullmakt på kr 190 032,64 på kapittel 0440, post 01 for 2016. Virksomheten har benyttet hele belastningsfullmakten.
Den høyere påtalemyndighet har fra Politidirektoratet mottatt en belastningsfullmakt på kr 1 205 366 på kapittel 0440, post 01 for 2016. Virksomheten har benyttet kr 1 183 146,49.

Mulig overført beløp

Virksomhetens ubrukte bevilgning på kapittel/post 0445 / 01 beløper seg til kr 4 571 642. Da dette beløpet er under 5 % regnes hele beløpet som mulig overføring til neste budsjettår.

Oppstilling av artskontorrapporteringen 31.12.2016

	Note	2016	2015
Driftsinntekter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Innbetalinger fra gebyrer	1	0	0
Innbetalinger fra tilskudd og overføringer	1	0	0
Salgs- og leieinntekter	1	0	0
Andre inntekter	1	0	0
<i>Sum inntekter fra drift</i>		0	0
Driftsutgifter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Utbetalinger til lønn	2	174 378 373	151 979 367
Andre utbetalinger til drift	3	39 954 751	39 215 162
<i>Sum utbetalinger til drift</i>		214 333 124	191 194 529
Netto rapporterte driftsutgifter		214 333 124	191 194 529
Investerings- og finansinntekter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Innbetaling av finansinntekter	4	-822	-46
<i>Sum investerings- og finansinntekter</i>		-822	-46
Investerings- og finansutgifter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Utbetaling til investeringer	5	1 276 519	2 732 215
Utbetaling til kjøp av aksjer	5,8B	0	0
Utbetaling av finansutgifter	4	1 965	3 764
<i>Sum investerings- og finansutgifter</i>		1 278 484	2 735 979
Netto rapporterte investerings- og finansutgifter		1 279 305	2 736 026
Innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten			
Innbetaling av skatter, avgifter, gebyrer m.m.	6	0	0
<i>Sum innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten</i>		0	0
Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten			
Utbetalinger av tilskudd og stønader	7	0	0
<i>Sum tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten</i>		0	0
Inntekter og utgifter rapportert på felleskapitler			
Gruppelivsforsikring konto 1985 (ref. kap. 5309, inntekt)		233 355	223 174
Arbeidsgiveravgift konto 1986 (ref. kap. 5700, inntekt)		20 880 194	18 165 339
Nettoføringsordning for merverdiavgift konto 1987 (ref. kap. 1633, utgift)		3 243 483	3 453 690
<i>Netto rapporterte utgifter på felleskapitler</i>		-17 870 066	-14 934 822
Netto rapportert til bevilgningsregnskapet		197 742 363	178 995 732

Oversikt over mellomværende med statskassen

	2016	2015
Eiendeler og gjeld		
Fordringer	125 595	252 935
Kasse	0	0
Bankkontoer med statlige midler utenfor Norges Bank	0	0
Skyldig skattetrekk	-8 962 640	-9 748 532
Skyldige offentlige avgifter	1 965	1 965
Annen gjeld	6 364	81 386
Sum mellomværende med statskassen	8	-9 412 246

Kontrollsum:

197 742 363

197 742 363

0

Virksomhet: JB - Den høyere påtalemyndighet

Note 1 Innbetalinger fra drift

	31.12.2016	31.12.2015
<i>Innbetalinger fra gebyrer</i>		
<i>Sum innbetalinger fra gebyrer</i>	0	0
<i>Innbetalinger fra tilskudd og overføringer</i>		
<i>Sum innbetalinger fra tilskudd og overføringer</i>	0	0
<i>Salgs- og leieinnbetalinger</i>		
<i>Sum salgs- og leieinnbetalinger</i>	0	0
<i>Andre innbetalinger</i>		
<i>Sum andre innbetalinger</i>	0	0
<i>Sum innbetalinger fra drift</i>	0	0

Virksomhet: JB - Den høyere påtalemyndighet

Note 2 Utbetalinger til lønn

	31.12.2016	31.12.2015
Lønn	155 882 742	135 047 611
Arbeidsgiveravgift	20 880 194	18 165 339
Sykepenger og andre refusjoner (-)	-3 488 264	-2 503 347
Andre ytelser	1 103 701	1 269 764
Sum utbetalinger til lønn	174 378 373	151 979 367
Antall årsverk:	174	174

Virksomhet: JB - Den høyerre påtalemyndighet

Note 3 Andre utbetalinger til drift

	31.12.2016	31.12.2015
Husleie	19 591 261	17 993 199
Vedlikehold egne bygg og anlegg	0	0
Vedlikehold og ombygging av leide lokaler	97 109	388 274
Andre utgifter til drift av eiendom og lokaler	4 026 015	3 739 504
Reparasjon og vedlikehold av maskiner, utstyr mv.	62 990	109 597
Mindre utstyrsanskaffelser	871 882	1 345 510
Leie av maskiner, inventar og lignende	1 099 727	852 436
Kjøp av fremmede tjenester	3 147 382	2 262 199
Reiser og diett	4 706 758	5 907 744
Øvrige driftsutgifter	6 351 625	6 616 700
Sum andre utbetalinger til drift	39 954 751	39 215 162

Virksomhet: JB - Den høyere påtalemyndighet

Note 4 Finansinntekter og finansutgifter

	31.12.2016	31.12.2015
<i>Innbetaling av finansinntekter</i>		
Renteinntekter	-822	-46
Valutagevinst	0	0
Annen finansinntekt	0	0
Sum innbetaling av finansinntekter	-822	-46

	31.12.2016	31.12.2015
<i>Utbetaling av finansutgifter</i>		
Renteutgifter	1 965	3 764
Valutatap	0	0
Annen finansutgift	0	0
Sum utbetaling av finansutgifter	1 965	3 764

Virksomhet: JB - Den høyere påtalemyndighet

Note 5 Utbetaling til investeringer og kjøp av aksjer

	31.12.2016	31.12.2015
<i>Utbetaling til investeringer</i>		
Immaterielle eiendeler og lignende	134 770	557 304
Tomter, bygninger og annen fast eiendom	0	0
Beredskapsanskaffelser	0	0
Infrastruktureiendeler	0	0
Maskiner og transportmidler	122 914	358 422
Driftsløsøre, inventar, verkøy og lignende	1 018 834	1 816 489
Sum utbetaling til investeringer	1 276 519	2 732 215

	31.12.2016	31.12.2015
<i>Utbetaling til kjøp av aksjer</i>		
Kapitalinnskudd	0	0
Obligasjoner	0	0
Investeringer i aksjer og andeler	0	0
Sum utbetaling til kjøp av aksjer	0	0

Virksomhet: JB - Den høyere påtalemyndighet

Note 6 Innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten

	31.12.2016	31.12.2015
Sum innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten	0	0

Virksomhet: JB - Den høgere påtalemyndighet

Note 7 Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten

	31.12.2016	31.12.2015
Sum tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten	0	0

Note 8 Sammenheng mellom avregning med statskassen og mellomværende med statskassen.

Del A Forskjellen mellom avregning med statskassen og mellomværende med statskassen

	31.12.2016	31.12.2016	Forskjell
	Spesifisering av bokført avregning med statskassen	Spesifisering av rapportert mellomværende med statskassen	
Finansielle anleggsmidler			
Investeringer i aksjer og andeler	0	0	0
Obligasjoner	0	0	0
Sum	0	0	0
Omløpsmidler			
Kundefordringer	8 826	0	8 826
Andre fordringer	125 595	125 595	0
Bankinnskudd, kontanter og lignende	0	0	0
Sum	134 421	125 595	8 826
Langsiktig gjeld			
Annen langsiktig gjeld	0	0	0
Sum	0	0	0
Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld	-803 242	0	-803 242
Skyldig skattetrekk	-8 962 640	-8 962 640	0
Skyldige offentlige avgifter	1 965	1 965	0
Annen kortsiktig gjeld	-182 069	6 364	-188 433
Sum	-9 945 986	-8 954 311	-991 675
Sum	-9 811 565	-8 828 716	-982 848

Del B Spesifisering av investeringer i aksjer og selskapsandeler

	Ervervsdato	Antall aksjer	Eierandel	Stemmeandel	Årets resultat i selskapet	Balanseført egenkapital i selskapet	Balanseført verdi i regnskap*
Aksjer							
Selskap 1							
Selskap 2							
Selskap 3							
Balanseført verdi 31.12.2016							0
* Investeringer i aksjer er bokført til anskaffelseskost. Balanseført verdi er den samme i både virksomhetens kontospesifikasjon og kapitalregnskapet.							